

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Інститут філології
Кафедра англійської філології та міжкультурної комунікації

**"АКЦЕНТИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В АНІМАЦІЙНИХ
ФІЛЬМАХ 21 СТОЛІТТЯ: СОЦІОЛІНГВІСТИЧНА
ХАРАКТЕРИСТИКА"**

Кваліфікаційна робота
освітнього ступня «магістр»
студентки II курсу
ОНП «Англійська мова та література»
Галузь знань 03- гуманітарні науки
Зі спеціальності 035 «Філологія»
Євсєєвої Аліни Сергіївни

науковий керівник:
к. філол. н., **Скибицька Н.В.**

«Допущено до захисту»
Протокол засідання кафедри англійської філології
та міжкультурної комунікації
Протокол № 5 від 24.11.2020
Завідувач кафедри _____ д.філол.н., проф. Белова А.Д.

Київ – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ ВИМІРИ ЖАНРУ АНІМАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ СУЧАСНОЮ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ.....	7
1.1 Актуальність анімаційних фільмів у ХХІ столітті.....	7
1.2 Роль вимови у побудові персонажу.....	8
1.3 Мова і суспільство.....	11
1.4 Мова, акцент та стереотипи.....	13
1.5 Мовна політика і стандарти мови	17
1.6 Престиж акцентів та мовне ставлення.....	22
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2. ВИЗНАЧЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА НЕЛІНГВІСТИЧНИХ ЗМІННИХ.....	34
2.1 Лінгвістичні змінні - різноманітність акцентів.....	34
2.2 Нелінгвістичні змінні.....	47
Висновки до розділу 2.....	55
РОЗДІЛ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА ВИКОРИСТАННЯ АКЦЕНТІВ В АНІМАЦІЙНИХ ФІЛЬМАХ.....	57
3.1 Особливості розподілу акцентів серед персонажів анімаційних фільмів.....	57
3.2 Загальні тенденції використання акцентів в анімаційних фільмах.....	81
Висновки до розділу 3.....	86
ВИСНОВКИ.....	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	92

ФІЛЬМОГРАФІЯ.....	102
ДОДАТКИ.....	103

ВСТУП

Актуальність дослідження: анімаційні фільми люблять практично всі покоління незалежно від захоплень і пристрастей. Сучасні яскраві анімаційні фільми завойовують популярність у дорослих і дітей у всьому світі. Глядачі бачать результат величезної праці у вигляді стрічки, що триває півтори або дві години, але хто знає скільки часу витрачається на побудову персонажів і які лінгвістичні інструменти для цього використовуються? Актуальність роботи полягає у виявленні тенденцій розподілу різних акцентів англійської мови в анімаційних фільмах.

Окрім того, варто зазначити, що акценти обрані для побудови персонажів у анімаційних фільмах можуть сприяти виникненню соціальних стереотипів. Аудиторія глядачів дуже велика і особливо важливо те, що вона охоплює юних глядачів. Таким чином, анімаційні фільми формують світогляд у юних глядачів і мають неабиякий вплив.

Мета роботи – спрямована на дослідження використання акцентів в анімаційних фільмах Діснея, Піксар та Дрімворкс, випущених у 2000–2019 рр і виявленні тенденцій їх розподілу. Для реалізації вищезазначеної мети передбачається розв’язання таких завдань:

- охарактеризувати поняття і сутність акценту;
- ознайомитись з доступними анімаційними фільмами ХХІ ст., що мають високий рейтинг серед глядачів;
- визначити лінгвістичні і нелінгвістичні змінні;
- виявити акценти англійської мови, що використані в анімаційних фільмах;
- систематизувати отримані дані.

Предметом дослідження є використання акцентів персонажами фільмів;

Об’єктом дослідження є соціолінгвістичні особливості акцентів героїв окремих анімаційних фільмів студій Дісней, Піксар та Дрімворкс ХХІ ст. Задля комплексного дослідження анімаційних фільмів ми послуговувалися

оригінальними стрічками. Для дослідження було обрано 11 анімаційних фільмів: Шрек (2001), Шрек 2 (2004), Мадагаскар (2005), Рататуй (2007), Як приборкати дракона (2010), Заплутана історія (2010), Хоробра серцем (2012), Холодне серце (2013), Зоотрополіс (2016), Моана (2016), Коко (2017).

Методи вирішення поставлених завдань: для реалізації поставленої мети та завдань застосовано комплексний методологічний підхід, що передбачає пошук та обробку науково-теоретичних матеріалів, перегляд зразків анімаційних фільмів в оригіналі англійською мовою з метою виявлення загальних тенденцій розподілу акцентів. При дослідженні використані такі методи пізнання:

- метод аналізу (визначення змінних);
- порівняльний метод (встановлення відмінностей між об'єктами дослідження, знаходження в них загального і спільного);
- герменевтичний метод (аналіз смислової та ідейної складової сюжетів анімаційних фільмів).

Новизна роботи: багато в чому ця робота є дещо нетиповим соціолінгвістичним дослідженням. Більшість соціолінгвістичних досліджень, що займаються акцентами, зазвичай мають на меті дослідити певні фонологічні, морфологічні чи синтаксичні змінні в межах певного акценту чи діалекту та надалі співвідносити ці лінгвістичні змінні з нелінгвістичними змінними, такими як стать, соціальний клас чи рівень освіти. Окрім того, в цій роботі було розглянуто з нового ракурсу і визначено ролі персонажів, оскільки ми досліджували розподіл акцентів з точки зору сприйняття головного героя інших персонажів.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання її основних результатів у подальших наукових дискурсах. У роботі було досліджено лише декілька анімаційних фільмів, однак результати можуть бути використані у порівнянні з екранізаціями нових анімаційних фільмів. Оскільки індустрія анімаційних фільмів продовжує розвиватися, розробляється все

більше нових технологій і програмного забезпечення для реалізації режисерських ідей, засновується більше анімаційних студій, отже, цей напрямок є дуже перспективним. Окрім того, що робота зорієнтована на кількісні показники, дослідження кожного фільму окремо і в загальному контексті, в ході дослідження матеріалу можна також встановити підтвердження можливих соціальних стереотипів через присвоєння акцентів. Важливо додати, що можна очікувати підвищення інтересу досліду акцентів, наприклад, для встановлення кореляцій між соціальним статусом та акцентами або рівнем соціальної компетентності.

Структура. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, фільмографії і додатків. Загальний обсяг дослідження складає 113 сторінки, 10 сторінок списку використаних джерел, який включає 93 позиції, 1 сторінка списку фільмографії, яка включає 11 позицій, 11 сторінок додатків, які включають 19 позицій.

РОЗДІЛ 1. СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ ВИМІРИ ЖАНРУ АНІМАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ СУЧАСНОЮ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

1.1 Актуальність анімаційних фільмів у XXI столітті

На нашу думку, ця робота не може вважатися повною якщо не роздивитися роль анімаційних фільмів в житті сучасної людини.

Дослідження компанії Нікелоден виявило, що діти, які були народжені після 2005 року в середньому дивляться телевізор 35 годин на тиждень. Іншими словами, середньостатистична дитина витрачає на перегляд телевізора стільки часу, скільки французька людина може легально працювати на тиждень [70].

Дослідники з Мічиганського університету К. Брукс та Б. Бушман виявили, що:

- 2-5 років діти дивляться мультфільм 32 години на тиждень,
- 6-11 років, 28 годин,

Професор Шармін з того ж університету зазначає у своєму дослідженні, що дітей більше приваблюють мультфільми, ніж навчання за допомогою традиційних та академічних джерел. Головна причина полягає в мультиплікаційних сценаріях, аудіовізуальних ефектах та кольорових рішеннях. Вчені довели, що діти не тільки вчаться на мультфільмах, але й запам'ятовують та імітують поведінку героїв мультфільмів завдяки їх пізнавальним здібностям [43].

Хоча й на перший погляд здається, що мультфільми і анімація це щось дитяче і нецікаве для дорослих, дослідження говорять протилежне. У рандомному опитуванні 100 студентів, 69% студентів стверджували, що вони дивляться мультфільми, а 31% студентів доповіли, що не дивляться

мультфільми з того часу, як вони увійшли в доросле життя. За інформацією geeks.media, мільйони дорослих по всьому світу все ще дивляться мультфільми, оскільки це найкращий спосіб уникнути стресу в повсякденному житті [49].

Канадське видання Teletoon також оприлюднило цікаві результати опитування, оскільки:

- Вісім із десяти канадських батьків кажуть, що люблять дивитися мультфільми з дітьми;
- Більше чотирьох з п'яти батьків вказують, що перегляд мультфільмів зі своїми дітьми дає їм час відпочити разом;
- Лише половина канадських батьків використовує мультфільми як задовбрювання чи няню [68].

Спираючись на дані досліджувань і опитувань можна зробити висновок, що мультфільми відіграють значну роль як у житті дорослих, так і у житті дітей.

1.2 Роль вимови у побудові персонажу

Оскільки основна мета цієї роботи ідентифікувати акценти англійської мови в анімаційних фільмах і знайти закономірності між характеристиками персонажів і їх акцентами, варто спочатку роздивитися місце вимови у створенні персонажів і у виробництві анімаційних фільмів в цілому.

Анімаційні фільми не могли б існувати без персонажів і їх побудова вважається відповідальною справою. На перший погляд здається, що головною проблемою є технічна сторона, тобто створення самої анімації, але справа дещо інакша.

Солін А.І. і І.О. Пшенична у своїй книзі «Задумати і намалювати мультфільм» говорять про те, що створення персонажів – це складний творчий

процес і режисер разом з художником-постановником обговорюють характер кожного героя, манеру поведінки, стиль в одязі і т. п. З усього цього на бумазі виникає намальований образ персонажа, що складається з його вчинків, відносин з іншими дійовими особами і навколишнім середовищем. Для кращого розуміння характерів героїв фільму необхідно простежити їх індивідуальні особливості протягом усього сценарію. Дуже важливо уявити героїв в різних ситуаціях, які об'ємно характеризують ці образи [18, с. 105].

Але вигадуючи зовнішній вигляд персонажа, корисно заздалегідь обміркувати чиїм голосом він буде говорити. Наприклад, розробляючи образ барона Мюнхаузена вже точно було узгоджено, що на озвучування буде запрошено актора театру імені Моссовета Сергія Сергійовича Цейца. Це пояснювалося тим, що актор худий, підтягнутий, тому він дуже підходив під задуманий образ. В театрі актор створював гротескові, ексцентричні образи і, як ніхто інший, відповідав головному герою [18, с. 105]. Варто звернути увагу на те, що запис акторів відбувається до початку зйомок мультфільму, оскільки артикуляція анімаційного персонажу повинна бути синхронною з фонограмою [18, с. 109].

С. Стрелков у своїй книзі «Мистецтво озвучувати фільми» говорить, що при роботі над мультфільмами акторові дозволяється максимально яскраво використовувати голосову палітру і об'ємно представляти характери героїв, навіть «похуліганити». Саме тут і стає в нагоді різноманітність і пластика голосу [20, с. 72].

Але для того, щоб максимально точно передавати природу персонажів потрібно ще розпізнавати ідейний сенс фільму. І.П. Козлянінов каже про те, що історія створення сюжету прояснює для виконавця (актора озвучування) глибокий сенс картини, надзвичайно загострює її ідейний зміст, змушує передавати кожен подію в яскравій і точній словесній дії, за допомогою цього

епізоди набувають новий, чіткий ритм [7, с. 16]. Отже, ідея анімаційного фільму має прямий вплив на манеру говоріння і озвучування акторів.

В той же час важлива сама мова, якою говорить актор озвучування. Описуючи важливість мови, С. Стрелков каже, що «Вплив слова на глядача і слухача важко переоцінити - це невід'ємна частина загального принципу мистецтва» [20, с. 24].

Велику роль відіграє мовна техніка, тобто та обов'язкова, необхідна якість, яка допомагає втілити і донести до глядача переживання героя в досконалій художній формі [7, с. 9].

Крім того, Козлянінов стверджує, що у мові відображаються типові, істотні сторони характеру персонажа, його культура, склад думки, душевний стан. Мова слугує найважливішим засобом вираження авторської ідеї, в ньому розкривається зміст твору. Крім цього основного смислового наповнення, мова автора містить ще величезний додатковий матеріал, який є для актора джерелом найрізноманітніших відомостей, які допомагають у створенні образу, у приховуванні найтоншого змісту твору [7, с. 23]. Отже, за допомогою мови можна виразити природну сутність персонажу, його складність і передати деякі характерні культурні риси.

До того ж, Козлянінов наголошує, що стиль не визначається актором заздалегідь, а виявляється в міру проникнення в текст, відтворення внутрішнього світу, логіки почуттів героїв. У визначенні стилю, в формуванні його в процесі роботи над твором актор йде слідом за автором: «...намагаємося визначити, чому саме ці епізоди важливі для автора, що і чому хвилює нас в цих епізодах, якій меті підпорядкований весь текст» [7, с. 25]. Таким чином, можна припустити, що автор сценарію або режисер акцентує увагу на важливих моментах і в таких випадках мова може слугувати потужним інструментом для впливу на глядача.

Є багато факторів, які впливають на стиль озвучування, наприклад, відмінності у світогляді, соціальній приналежності, рівні культури, темпераменті. Все це неминуче знаходить своє вираження і в розходженні мови героїв, їх складу мови в лексиці, фразеології, синтаксисі, вимові. Одна людина викладає думки простою, лаконічною мовою; іншій властиве яскраве, образне мислення, її мова сповнена метафорами, гіперболами, порівняннями; третя людина говорить багато, пояснюючи, доповнюючи свою думку найдрібнішими подробицями і т. п. Природно, що, чим складніша, багатша думка героя, тим яскравіше, образніше його мова, тим інтонаційно виразніше повинна бути його мова [7, с. 47].

Основну роль, як каже Стрелков, відіграє надзавдання, яке хочуть донести автор, композитор, сценарист та режисер. Стилїстика, відеоряд, звук, голос, музика - все підпорядковано одному надзавданню, одній меті - впливати на глядача (слухача), зуміти зробити це виразними художніми засобами, щоб глядач (слухач) почав змінюватися і пропускати крізь себе те, що відбувається на сцені або на екрані [20, с. 25].

1.3 Мова і суспільство

Будь-яке обговорення відносин між мовою та суспільством або різних функцій мови в суспільстві, на нашу думку, повинно починатися з певної спроби визначити кожен із цих термінів окремо. Скажімо, що суспільство - це будь-яка група людей, яка об'єднана з певною метою чи цілями. За таким визначенням „суспільство” стає дуже всебічним поняттям. Але можна дати більш повне визначення: суспільство – це сукупність людей, об'єднаних історично обумовленими соціальними формами спільного життя і діяльності. Суспільство існує, функціонує і розвивається лише за умови соціальної взаємодії між його членами, яке неможливо без мовної взаємодії. Мовна взаємодія може бути здійснена за допомогою одного або декількох мов [92, с.

155]. Ми можемо спробувати підібрати настільки ж повне визначення мови: мова - це найважливіший засіб людського спілкування. Термін «мова» має принаймні два пов'язаних значення: мова взагалі, як певний тип знакових систем або конкретна, так звана «ідіоетнічна» мова - якась реально існуюча знакова система, яка використовується в деякому соціумі, в якийсь час і в певному просторі, що представляє собою конкретну реалізацію властивостей мови взагалі [92, с. 254].

Іноді важко зрозуміти, ким має бути дослідник в першу чергу, щоб досліджувати зв'язки між мовою і соціумом: соціологом чи лінгвістом? Тому роздивимося поняття «соціолінгвістики»: соціолінгвістика - галузь мовознавства, що вивчає широкий комплекс проблем, пов'язаних з соціальною природою мови, його суспільними функціями, механізмом впливу об'єктивних (різних елементів соціальних установок, цінностей та інше) соціальних чинників на мову і тією роллю, яку мову грає в житті суспільства [92, с. 207]. Соціолінгвістика вивчає мову у зв'язку з соціальними умовами його існування. Під соціальними умовами мається на увазі комплекс зовнішніх обставин, в яких реально функціонує і розвивається мова: суспільство, що використовує цю мову, соціальна структура цього суспільства, відмінності між носіями мови у віці, соціальному статусі, рівні культури та освіти, місце проживання, а також відмінності в їх мовній поведінці в залежності від ситуації спілкування. Щоб зрозуміти специфіку соціолінгвістичних підходів до мови і відмінність цієї наукової дисципліни від «чистої» лінгвістики, необхідно коротко розглянути витоки соціолінгвістики, визначити її статус серед інших лінгвістичних дисциплін, її об'єкт, основні поняття, якими вона користується, найтипівіші проблеми, які входять в коло її компетенції, методи дослідження та сформовані к кінцю 20 ст. напрямки соціолінгвістики.

Те, що мова далеко не одноманітна в соціальному відношенні, відомо досить давно. Одне з перших письмово зафіксованих спостережень, яке

свідчить про це, відноситься ще до початку 17 ст. Гонсало де Корреасом, викладачем Саламанкського університету в Іспанії, який чітко розмежував соціальні різновиди мови: «Потрібно відзначити, що мова має, крім діалектів, що існують в провінціях, деякі різновиди, пов'язані з віком, статусом і кількістю майна жителів цих провінцій: існує мова сільських жителів, простолюдників, городян, знатних панів, вчених-істориків, старців, проповідників, жінок, чоловіків і навіть малих дітей» [19, с. 21-22].

1.4 Мова, акцент та стереотипи

З психологічної точки зору стереотипізація - це процес, в якому подібні характеристики даються всім членам якоїсь групи або спільноті без достатнього усвідомлення можливих відмінностей між ними. Стереотипізація виконує ряд функцій, найбільш важливі з яких - підтримка ідентифікації особистості і групи, виправдання можливих негативних установок по відношенню до інших груп і т.п. [14, с. 19].

Вперше термін «стереотип» використав класик американської журналістики Уолтер Ліпман, який в 1922 році опублікував книгу «Громадська думка». Цим словом він намагався описати метод, за допомогою якого суспільство намагається категоризувати людей. Як правило, громадська думка просто ставить «штамп» на основі деяких характеристик [10].

Стереотипи в більшості випадків носять нейтральний характер, проте при їх перенесенні від конкретної людини на групу людей (соціальну, етнічну, релігійну, расову та ін.) часто набувають негативного відтінку. Саме на стереотипах засновані такі явища, як расизм, сексизм, ксенофобія, ісламофобія та інші [22].

Професор Ф. Джандт, підкреслює, що стереотипи часто є зброєю пропаганди. Він також наводить приклад про успішну антисемітську кампанію націонал-соціалістичної демократичної партії Німеччини на чолі з А. Гітлером, що переконала багатьох людей у правильності ідей расизму і фашизму [57].

Дослідниця О.Н. Шестопалова говорить про те, що стереотипи є невід'ємною частиною масової культури. Вони можуть формуватися на основі наступних критеріїв:

- статі («жінки не вміють керувати автомобілем»);
- віку («молодий - дурний і недосвідчений»);
- професії («всі політики - вори і шахраї»);
- раси («азіати всі однакові на вигляд»);
- релігії («Іслам - релігія терористів»);
- національності («всі росіяни - алкоголіки») [25].

Однак, постає питання, чи можна і якщо можна, то, як змінити свій соціальний портрет, використовуючи стереотипи?

Розглянемо дві категорії соціальних маркерів, опираючись на дослідження американського соціолінгвіста У. Лабова [59]. Лабов виділяє два типи варіювання мови: стратифікаційний, який пов'язаний з соціальним статусом (тобто відносно постійних характеристик мовця, таких як стать, вік, соціальне та економічне становище, місце проживання), і ситуативне, яке складається зі змінних характеристик, і пов'язане з соціальною роллю мовця, наприклад, дочка, студентка, пасажир і т. д. Ідея безпосередній взаємозалежності мови і соціального статусу також висловлював і намагався довести Б. Бернстайн у своїй «Теорії кодів», проводячи експерименти з дітьми - вихідцями з різних соціальних верств [33]. Розглянемо соціальні маркери як основні визначальні чинники соціального

портретування більш детально. Їх можна умовно розділити дві групи - постійні (стать, вік, національність та ін.), часто викликають упереджене ставлення [44] і відносно постійні (місце проживання, дохід, соціальне становище, «вербальний репертуар» та ін.). Одним з найяскравіших соціальних маркерів, від якого, в свою чергу, досить складно позбутися, є вербальний (мовний) акцент. Акцент відіграє дуже важливу роль в питаннях соціальної ідентичності, так як лінгвістичні особливості часто асоціюються з соціальним і економічним поділом на певні групи [35]. Якщо питання місця проживання, гардероба і соціального положення легко вирішити з урахуванням матеріальної точки зору, то мовний акцент залишиться «візитною карткою» мовця [42].

Словник лінгвістичних термінів визначає акцент як «своєрідну вимову, що властиве мовцю, який говорить не своєю рідною мовою, де принцип полягає у несвідомій заміні звуків чужої мови звуками мови рідної [91]. У соціолінгвістичному аспекті акцент трактується дещо інакше: це свого роду характерна ознака вимови будь-якої певної групи людей, що часто заснована на різниці в фонології або інтонаційних моделях за територіальною або класовою ознакою [92]. Зарубіжні словникові видання дають наступне трактування: "... особливий (місцевий чи національний) варіант вимови " [89]. Отже, коли ми помічаємо, що людина говорить з акцентом, ми зазвичай маємо на увазі, що вона видає себе манерою говоріння. Акцент може вказувати на соціальне походження мовця, на місце його проживання в даній країні або на те, з якої країни вона прибув.

Є.А. Найман також говорить, що мова - це не тільки засіб міжособистісної комунікації, а, крім того, вона є індикатором соціального статусу, маркером соціальних ситуацій і соціальних цілей. Мова - це засіб репрезентації, тобто уявлення себе іншим або спосіб соціального самовикриття [15, с. 4].

В якості підтвердження цієї думки розглянемо дослід: групі американських студентів було запропоновано розповісти без підготовки відому всім казку із записом на магнітофонну плівку. Експерти, прослухавши плівку, змогли визначити соціальний статус студентів з точністю до 85%. Потім тих же студентів попросили постаратися і розповісти ту ж казку так, щоб у слухачів виникло враження про належність оповідачів до вищого прошарку суспільства. Експерти, прослухавши магнітофонний запис, на цей раз визначили соціальний статус з точністю до 65%. Таким чином, особливості вимови, що свідчать про статус, не контролюються самим мовцем. [15, с. 51].

Незважаючи на те, що нормованій вимові можна в деякому сенсі навчитися або намагатися її імітувати, основи цього типу вимови фактично закладаються в ранньому віці в родині [24], а також в освітніх закладах (в Англії це закриті приватні школи), тому у людей, які почали міняти свою вимову в зрілому віці, є велика ймовірність допускати помилки [24].

Вимова відіграє найважливішу роль при визначенні соціального статусу мовця навіть в рамках однієї держави, оскільки в зв'язку з великою кількістю діалектів або мов на території однієї держави, незмінно виникають так звані акценти (соціолекти), які мають певний ступінь престижності.

У Великобританії найбільшою престижністю користуються носії нормованої англійської вимови (Received Pronunciation), але на другому місці можна виділити носіїв ірландського і шотландського акцентів, а найнижчі за статусом - власники соціолектів, що притаманні мешканцям великих промислових міст [5].

1.5 Мовна політика і стандарти мови

У минулому такі лінгвістичні антропологи, як Б. Шифелін, К. Вулард та П. Кроскріті досліджували широкий спектр питань, пов'язаних з визначенням терміна «мовна політика» через відсутність прямого терміну. “Мовна політика”, термін, який був введений французьким філософом Антуаном Дестутом де Трасі, і який спочатку використовувався для позначення "науки про ідеології", був визначен по-різному [66]. Найвдаліше поняття серед них, представлене Шифеліном, яке полягає в тому, що мовна політика відноситься до абстрактного представлення ідеологій, психічних явищ і переконань, які вважаються ідеалом для певної людини. Це також інструмент на «службі боротьби за збереження влади» [72, с. 7]. Це розуміється як загальне сприйняття окремими людьми тієї самої суспільної групи щодо "основних уявлень, яких члени суспільства дотримуються щодо певної сфери, таких як честь і розподіл праці" [72, с. 5].

З точки зору політики щодо мови, Вулард визначає мовну політику загалом як "спільні здорові уявлення про природу мови у світі" [87, с. 4]. Зосереджуючись більше на лінгвістичній структурі, мовна політика - це «сукупність переконань щодо мови, сформульованих користувачами як раціоналізація чи виправдання сприйнятої мовної структури та використання» [87, с. 4]. Таким чином, це визначення звертає увагу на припущення, яких можна дотримуватися щодо розмовної мови інших людей, і які можуть бути використані для виправдання того, як один сприймає іншого.

Важливо розглянути мовну політику, оскільки дослідження цього питання допомагає зрозуміти, чому і як деякі мови мають більшу прихильність, ніж інші [88] чому нації борються за політику "одна нація - одна мова" [67, с. 169], а також те, що формує мовні установки людей у багатомовному суспільстві [72].

Більше того, така мовна політика може формувати уявлення людей про роль, яку мови відіграють у соціальному контексті, «і якщо ці (упереджені) моделі контролюють дискурс, вони часто виражаються у поляризованих ідеологічних дискурсних структурах» [82, с. 69]. Наприклад, домінуючі групи в суспільстві встановлюють «нормативний різновид» своєї мови, як правило, «заснований на літературній мові відомих письменників» і «впроваджені формальними установами, такими як школи» [89]. Р.Ліппі-Грін зазначає, що мовною політикою стандартної мови є: упередження до абстрагованої, ідеалізованої, однорідної розмовної мови, яка нав'язується та підтримується домінуючими інститутами блоку і яка називає своєю моделлю письмову мову, але яка походить від розмовної мови вищого середнього класу [62, с. 67].

Діючи таким чином, ці керуючі установи, як правило, заперечують визнання інших різновидів, які не менш важливі для їхнього суспільства. Як результат, стандартним видам буде присвоєний вищий соціальний статус домінуючими групами, ніж нестандартним видам.

Крім того, мовна політика може слугувати зменшенню або підтримці політичних, освітніх та медіасполучень, таких як поширення ідеї, що стандартна англійська мова є "нормальною, мовно нейтральною та широкодоступною» [40]. Це може нав'язати мовний імперіалізм у таких країнах, як Камерун, де англійська та французька отримали статус офіційних мов на шкоду місцевим мовам [67]. У контексті основних засобів масової інформації, зокрема анімаційних фільмів, Р.Ліппі-Грін стверджує, що „(...) ЗМІ є потужною установою, яка відіграє важливу роль у стабільності та збереженні суверенітету держави, а також мова служить і інструментом, і ціллю» [62, с. 131].

Поняття «стандартизована мова» пов'язано з престижністю: в загальному випадку престижний діалект стає стандартним, так як він більш розвинений і має писемність. Незважаючи на наявність контрприкладів (арабська мова і її

діалекти), престижні і стандартні діалекти зазвичай сходяться до такої міри, що можуть використовуватися як взаємозамінні [21, с. 5].

Стандартні мови виникають, коли певний діалект починає використовуватися в письмовій формі, як правило, на ширшій території, ніж сам діалект. Способи використання цієї мови - наприклад, в адміністративних справах, літературі та економічному житті - призводять до мінімізації мовних варіацій. Соціальний престиж, що підтримується виступами найбагатших, наймогутніших та високоосвічених членів суспільства, перетворює їхню мову на зразок для інших; це також сприяє усуненню мовних форм, що відхиляються. Словники та граматики допомагають стабілізувати лінгвістичні норми, як це робить діяльність наукових установ та, часом, урядове втручання. Базовим діалектом для стандартної мови країни дуже часто є оригінальний діалект столиці та її околиць - у Франції - Париж; в Англії - Лондон; в Росії - Москва. Або це може бути потужний економічний та культурний центр - в Італії - Флоренція. Або мова може бути поєднанням кількох регіональних діалектів, як німецька та польська.

Однак навіть стандартна мова, яка спочатку базувалася на одному місцевому діалекті, змінюється, оскільки елементи інших діалектів проникають у неї протягом багатьох років. Фактичний розвиток будь-якої мовної області залежить від історичних подій. Іноді навіть розподіл стандартних мов може не відповідати діалектній ситуації. Голландські та фламандські діалекти є частиною нижньонімецького діалектного простору, який охоплює всю північну Німеччину, а також Нідерланди та частину Бельгії [11]. Однак в одній частині діалектної області стандартна мова базується на верхньонімецькій мові, а в іншій частині стандартною мовою є голландська або фламандська, залежно від національності відповідних груп населення. У Сполучених Штатах, де немає чітко домінуючого політичного чи культурного центру, наприклад, Лондона чи Парижа, і де територія величезна, так звана стандартна мова демонструє

помітні регіональні відмінності у вимові, граматиці та словниковому запасі. Усі стандартні мови в будь-якому випадку вимовляються з різними акцентами, хоча іноді один конкретний акцент (наприклад, стандартна вимова у Великобританії) може бути найтісніше пов'язаний зі стандартом через його спільне соціальне чи освітнє походження [93, с. 56].

У більшості розвинених країн переважна кількість населення активно (розмовляє, пише) або принаймні пасивно (розуміє) володіє стандартною мовою. Дуже часто сільське населення, і не рідко також нижчі соціальні верстви міського населення, насправді говорять на обох діалектах. Вони розмовляють на рідному діалекті вдома та з друзями та знайомими на випадкових зустрічах, а в більш офіційних ситуаціях використовують стандартну мову. Навіть освічене міське населення в деяких регіонах неформально використовує так звану розмовну мову. Наприклад, у німецько-, чесько- та словенськомовних районах Середньої Європи говорять, в основному, на регіональному діалекті, з якого усунені найяскравіші місцеві особливості [6]. Використання цього типу мови підтримується психологічними факторами, такими як почуття солідарності з певним регіоном та гордість за його традиції або розслабленість, пов'язана з неформальною поведінкою.

В результаті в країнах на кшталт США, де жителі говорять на багатьох мовах і походять з декількох етнічних груп, поширене переконання, що найпрестижніший діалект - це стандартизована англійська мова, і всі повинні вміти нею говорити. Лінгвіст Р. Ліппі-Грін вважає, що в концепції «стандартної мови» люди раціоналізують бажання зберегти існуючий суспільний лад, а «нестандартна мова» означає «нестандартних людей» [62]. Незважаючи на популярну думку про існування «кращих» ідіом, з лінгвістичної точки зору жодна з говірок, акцентів, діалектів, або мов не погана, і не гірша за будь-яку іншу, так як дозволяє своїм носіям спілкуватися [62].

Карлос де Куба вважає, що хоча лінгвісти десятиліттями намагалися поширити міф про рівність мов, ці зусилля були недостатньо ефективними. Міф про стандартну мову та пов'язана з ним думка про недостатньо сильну позицію "нестандартних" діалектів все ще дуже сильна [41].

Наприклад, У. Лабов [59, с. 9] аргументував переконливо, що ебоніка настільки ж заснована на правилах і логічна, як і так звана "стандартна американська англійська", де друга є престижним діалектом, якому віддає перевагу більшість академічного середовища в США. З того часу як ця рання робота з'явилась, набагато більше досліджень підтвердили логічну структуру не тільки ебоніки, але і багатьох інших різновидів англійської мови в Північній Америці, включаючи безліч інших так званих «нестандартних» діалектів.

Незважаючи на цей висновок, поза сферою мовознавства більшість представників суспільства дотримується упередженого ставлення до мови загалом і конкретно до діалектів, вважаючи певні діалекти англійської мови престижними, а інші діалекти англійської мови, "неправильними", "нелогічними", "сленговими" чи "не самодостатніми". Іншими словами, переважна більшість нелінгвістів вірять у "міф про стандартну мову", як зазначила Р. Ліппі-Грін [62]. Цей міф полягає у тому, що існує одна "правильна" форма англійської мови, яка перевершує всі інші різновиди англійської мови, і що будь-яке відхилення від стандартної форми являє собою мовний дефіцит або менш престижний діалект. Як обговорювалося вище, це переконання не має наукового обґрунтування. В. Уолфрем (1970) каже, що ситуація виглядає наступним чином: «З точки зору соціолінгвістичної ситуації, це досить типово для соціально домінуючої культури розглядати соціально підпорядковану культуру як ту, що має невідповідні вимогам засоби спілкування. Ця точка зору є загальним проявом мовного етноцентризму панівних класів». Сфера мовознавства часто може бути досить суперечливою,

але є згода щодо того, що всі людські мови рівні у структурованих правилах та рівні у тому, що дозволяють мовцям повністю висловлюватися.

1.6 Престиж акцентів та мовне ставлення

В соціолінгвістиці терміном престиж позначають рівень поваги до ідіоми (мови або діалекту) по відношенню до решти ідіом, що використовуються в мовному співтоваристві. Концепція мовного престижу тісно пов'язана з концепцією соціального престижу і класу в суспільстві. Зазвичай говір високого суспільства вважається більш престижним. Незважаючи на поширеність суджень про «погані», «неправильні» і «хороші» ідіоми, «з точки зору лінгвістики, всі мови і все діалекти - однаково хороші» [64].

Престижними мови стають за деякими критеріями, що включають багату літературну спадщину, модернізовану мову, міжнародне визнання і престиж носіїв [62]. Якщо ідіома відповідає кільком критеріям з перерахованих, вона, ймовірно, буде високопрестижною. У народів Далекого Сходу престижними вважалися веньянь (письмова дравньокитайська), у Месопотамії та Ассирії (сучасний Ірак) - аккадська, в арабоіудейському світі - арамейська, у Східному Середземномор'ї в епоху еллінізму - давньогрецька, в Римській імперії - латина, на Близькому та Середньому Сході з поширенням ісламу - арабська та фарсі [13, с. 113].

Між престижем соціальної групи і престижністю їх соціолекта існує міцний зв'язок [62]. Лінгвіст Л. Бауер пояснює цей феномен щодо латинської мови: престиж церковників, суддів і вчених, які говорили латиною, передався самій мові. Латина вважалася благородною і прекрасною, разом з думками,

вираженими нею, і людьми, які використовували її. Те, що в мові називають красою, правильніше назвати відображенням престижу її носіїв [31, с. 132-137].

У. Уолфрем, відзначає, що «не може пригадати жодного випадку в США, щоб мова непрестижної соціальної групи ставала престижною» [62].

Престиж впливає на те, чи буде ідіома вважатися мовою або діалектом. Д. Хаймс писав про те, що зрозумілість - недостатній критерій для виокремлення або невиокремлення окремої мови [62].

Мовні варіанти зазвичай існують в межах діалектного континууму, і при географічному переміщенні можна спостерігати зміни у вимові. Наприклад, хоча літературна нідерландська і літературна німецька взаємозрозумілі, мова мешканців прикордонної території між цими країнами більш однорідна і менш відрізняється від говірок по іншу сторону кордону, ніж від літературної мови відповідної країни. Незважаючи на це, носії ідентифікують свою мову як німецьку або нідерландську, а еволюційні зміни в таких діалектах відображають зміни в їх літературних мовах [34].

Описана вище ситуація відображена в афоризмі «Мова - це діалект, у якого є армія і флот». Мовою вважається ідіома з політичною і соціальною силою, а діалектом - сільська мова, говірка нижчих класів. Прикладом такого підходу може бути класифікація скандинавських мов: датська, шведська і норвезька мови в деякій мірі взаємозрозумілі, але вважаються мовами, а не діалектами, так як поширені в різних країнах [2].

Дослідження, проведене У. Лабовим в 1966 році в Нью-Йорку, мало мету визначити відмінності у вимові звуку «т» в Нью-Йорку. Лабов відвідав три універсаму, орієнтованих на певні групи населення: Saks Fifth Avenue (еліта), Macy's (середній клас) і S. Klein (знижені в ціні товари, нижчий клас), і дослідив, як їхні працівники вимовляють словосполучення «четвертий поверх» (англ. fourth floor). В результаті з'ясувалося, що працівники Saks вимовляли «т» найчастіше, а в S. Klein 79% працівників не вимовили цього звуку зовсім.

Крім того, якщо дослідник просив працівників сказати «четвертий поверх» ще раз, всі, а особливо службовці Масы's, частіше вимовляли «r» [59].

Лабов пов'язав свої результати з престижністю того чи іншого діалекту. Він зробив висновок, що в Нью-Йорку опущення «r» спочатку було копіюванням британської мови, проте після Другої світової війни, коли Британія втратила статус великої імперії, акцент без «r» перестав вважатися престижним [80]. У 1966, коли У. Лабов провів перше дослідження, вимова слів *car* і *guard* з «r» вважалася елементом мови вищого класу [59], що призвело до того, що працівники, які належали до середнього класу, стали навмисно вимовляти цей звук. Крім того, престижність «r» виявлялася в гіперкорекції у представників нижчих класів.

Повторивши свій експеримент через кілька років, Лабов виявив, що, знаючи про те, що вимовляти «r» “престижно”, багато піддослідних читали списки слів, додаючи «r» навіть в ті слова, в яких такої літери не було. На відміну від експерименту з магазинними працівниками, учасники другого дослідження усвідомлено стежили за своєю мовою, намагаючись скопіювати вимову вищого соціального класу [59].

Однак, Н.Б. Мечковська вважає, що різні форми існування мови, що являють собою варіанти реалізації структурних можливостей цієї мови, з об'єктивно-лінгвістичної точки зору не можуть бути "правильними" або "неправильними", "зразковими" або "кумедними". Будь-які подібні оцінки - поверхні. Північноросійське “окання” нічим не гірше і не краще за середне- і південноросійське “акання”. Не мовні та не естетичні переваги роблять один варіант "правильним", а інший - "неправильним". Справа в соціально-культурній ролі земель, городів, державах, верствах населення. Престижність і вплив на їх мовні звички та норми пропорціональні цій ролі [13, с. 34].

Нестандартизовані діалекти зазвичай вважаються непрестижними, але в деяких ситуаціях неприйнятні ідіолекти отримують «таємну» престижність

серед чоловіків середнього класу [60]. Це відбувається, коли мовець хоче отримати визнання в непрестижній групі людей [37]. Концепція прихованого престижу була введена Лабовим. Він зауважив, що деякі носії нестандартних діалектів вважали власну ідіому «поганою», і він став шукати причину, чому вони все-таки її використовували [59].

Аналогічну тенденцію в британській англійській виявив Пітер Траджил: жінки з робітничого класу частіше, ніж чоловіки використовували стандартизовану англійську [81]. Фаріда Абу-Хайдар провела таке ж дослідження в Багдаді серед носіїв арабської мови і прийшла до висновку, що жінки більше піклуються про престиж, ніж чоловіки [27]. Так само було виявлено в Новій Зеландії і Гуандуні [52]. Траджил передбачає, що на мову чоловіків впливає прихована престижність мови робітничого класу [81]. Він зустрічав чоловіків, які стверджували, що вони говорять на менш престижному діалекті, ніж той, на якому вони говорили в дійсності. Елізабет Гордон у своєму дослідженні новозеландської англійської припустила, що жінки користуються більш престижними варіантами, тому що жінки нижчих класів асоціюються з аморальною сексуальною поведінкою [52].

При контакті декількох мовних варіантів між ними може виникати один з декількох видів відносин, в залежності від престижу в тому числі. Якщо у двох мов приблизно рівна «сила» (що в даній ситуації рівно престижу), вони утворюють адстрат, як наприклад сталося з давньоанглійською і давньоскандинавською. Зазвичай одна мова більш престижна, як це ставалося в колоніях. З більш престижної мови починається запозичення слів (наприклад, англійська мова багато запозичила з французької мови, коли остання була більш престижною). Інший можливий варіант розвитку подій - створення піджина або креольської мови. Менш престижна мова зазвичай надає фонетичний інвентар, а більш престижна - лексику і граматичні конструкції.

До того ж до утворення нового мовного контакту може привести до зміни обох мов, конвергенції (змішування), переключенню еліти на більш престижну мову, або всі носії одної з них помирають, не передавши мову, - відбувається смерть мови. На ступінь взаємопроникнення і запозичення впливають інтенсивність контактів між мовами і їх відносний престиж [93, с. 195].

Люди можуть мати позитивне чи негативне ставлення до мови, не залежно від того чи це рідна або чужа мови. Оксфордський словник англійської мови визначає ставлення як «усталену поведінку чи манеру поведінки, як репрезентатив почуття чи думки» [90]. Едвардс зазначає, що ставлення передбачає "схильність реагувати прихильно чи несприятливо на клас предметів" [47, с. 140]. Цей розподіл може включати думки, почуття чи навіть дії. Для цього самого автора поняття переконання не слід сприймати як ставлення; ставлення - це засіб, за допомогою якого люди виражають переконання.

Практики людської мови побудовані соціально та культурно, і асиміляція ними «звичаїв із закріпленим значенням» допомагають їм інтерпретувати та розуміти свій соціальний світ. Однак на ці звичаї впливають інститути влади в їх суспільстві. Таким чином, їх лінгвістичні та нелінгвістичні показники можуть відображати відносини влади, що існують у їх соціальному середовищі [57].

Формування лінгвістичного характеру спирається на спільні установки та стереотипи аудиторій для передачі інформації. Тому актуальним є дослідження теорій про мовні відносини та стереотипи. Мовні установки, які загалом можна визначити як „навчену схильність думати, відчувати і поводитись до людини (або об'єкта) певним чином“ може бути глибоко вкоріненим у суспільній свідомості [57]. Навіть лише одна фраза може іноді виявити регіональне чи соціальне походження мовця, і люди можуть мати певні упередження щодо різновидів мови та їх носіїв. Тому мовні установки часто є джерелом сильних

стереотипів щодо різновидів мови або їх носіїв. Хоча стереотипи можуть здаватися не завжди пов'язаними з мовою, мова відіграє важливу роль у їх формуванні. Деякі науковці навіть приходять до думки, не існує абсолютно нелінгвістичних стереотипів [25].

Наприклад сицилійський діалект в Італії менш вживаний через реалізацію мовної політики, що сприяє домінуванню італійської мови в освіті, уряді та бізнесі [4, с. 5]. Таким чином, сицилійському діалекту був наданий статус менш функціонального, регіонального та стигматизованого діалекту. Носії сицилійського діалекту уникають використання цього діалекту, оскільки вони не хочуть мати споріднення з діалектом, який не приносить їм жодного соціального визнання. В результаті рішення органів влади вплинуло на ставлення носіїв сицилійського діалекту до власної мови. Ліппі-Грін стверджує, що «якщо людина не може знайти соціального визнання її мови за межами своєї власної мовної спільноти, вона може принизити свою власну мову, навіть поки вона продовжує нею користуватися» [62, с. 68].

Крім того, припущення людини можуть виражатися в позитивних чи негативних діях щодо мови. Для прикладу цієї ідеї Ліппі-Грін зазначає, що мовна дискримінація може бути одним із виразів негативного ставлення до мови: «мова та акцент стали прийнятним приводом публічно відвернутися, відмовитись визнати іншого індивіда або визнати його права» [62, с. 67]. Наприклад, носії нестандартних різновидів англійської мови повинні відповідати стандартній американській англійській (StandardAmericanEnglish), якщо вони прагнуть досягти успіху в навчальних закладах. Якщо вони цього не будуть робити, їм постійно нагадуватимуть, що регіональний різновид, на якому вони говорять, є неправильним або «потворним, неприйнятним, незв'язним, нелогічним» [62, с. 69]. Та сама авторка продовжує стверджувати, що «коли носії знецінених або стигматизованих різновидів англійської мови погоджуються на ідеологію стандартної мови, вони стають співучасниками її

пропаганди проти себе, власних інтересів та особистості» [62, с. 68]. Постійне негативне зображення нестандартних видів у звичайних ЗМІ може допомогти зміцнити ці переконання, які люди можуть дотримуватися проти стигматизованих мовних різновидів.

Слід зазначити, що, хоча є дані про те, що спадковість може впливати на ставлення та формування стереотипів, однак, як стереотипи, так і відносини в основному «чутливі до місцевих умов та змін у соціальному середовищі» [79, с. 42]. Таким чином, ставлення до різних типів акцентів може сильно відрізнятись між громадами. Наприклад, «у Великобританії найсильніші глибинні реакції є реакції на стереотипи соціального класу і пов'язані з цим класом стереотипи, тоді як у США вони асоціюються з расою та етнічною належністю» [64, с. 153]. Це означає, що в той час як у Великобританії люди стигматизують регіональні діалекти та акценти суворіше, ніж етнічні, в Сполучених Штатах етнічні акценти або діалекти, такі як ебоніка або іспанська англійська мова, якою говорять латиноамериканські іммігранти, стигматизуються сильніше ніж регіональні [64]. Якщо формування поглядів і стереотипів є в основному соціальною конструкцією, з цього випливає, що соціальні потреби є, принаймні частково, причиною існування ставлень і стереотипів.

Це відображається на мовному вживанні так званого мовного міжгрупового упередження, явища, що виникло поза групами лінгвістична міжгрупова гіпотеза про те, що позитивна поведінка очікується від членів групи, а негативна поведінка очікується через упередження, у свою чергу, вплине на використання мови [66]. Отже, упередження міжгрупової лінгвістики відобразатиме настороженість до інакшості, і це, особливо, могло б стимулювати формування стереотипів щодо носіїв іноземних мов та носіїв, що не мають стандартних акцентів. Подібну настороженість до інакшості можна знайти в гіпотезі ван Безоойена. Ван Безоойен припускає, що мовні установки

безпосередньо пов'язані з величиною впливу різноманітності. Гіпотеза передбачає, що люди оцінюють інші акценти більш позитивно, якщо вони їм частіше трапляються [34]. Отже, менш відомі акценти можуть супроводжуватися менш позитивними установками.

Хоча посилена розповсюдженість цілком може призвести до більш позитивних ставлень, також, схоже, є докази того, що тут відіграє більше чинників, ніж лише розповсюдженість. Часто кажуть, що американці мають слабкість до мовців з британським акцентом, тоді як вони незліченну кількість разів піддаються носіям американської англійської мови [40]. Це свідчить про те, що вразливість не є єдиним фактором, що бере участь у формуванні мовних установок. Альтернатива представлена в гіпотезі соціальних підтекстів Г.Джайлза та Н.Нідзельські, підкреслює, що оцінка акценту базується на соціальних конвенціях [31, с. 67].

Кажуть, що люди судять, чи є певний акцент естетично привабливим, виходячи з соціальних підтекстів його носіїв [31, с. 89]. Певним чином, гіпотеза соціальних підтекстів цілком схожа на іншу гіпотезу інтересів, гіпотезу примусової норми. Ця гіпотеза стверджує, що ставлення створюється мовними нормами [34, с. 41-42]. Підтримку обох цих гіпотез можна знайти в тому, що діти, як правило, «люблять нестандартну вимову, поки вони не починають проводити час у шкільній системі», і підбирають домінуючі норми та підтексти лише тоді, коли вони вписуються у соціальні ситуації [31, с. 88]. Оскільки мовні норми та відтінки, що додаються до різноманіття акцентів, можуть мати такий великий вплив на його сприйняття, що корисно коротко обговорити деякі найбільш домінуючі. Очевидно, що ці норми та конотації сильно різняться між носіями, наприклад, американської англійської та, скажімо, британської чи австралійської англійської. Це відображається на прикладі, наведеному вище, в якому зазначається, що у Великобританії регіональні акценти є основною жертвою стигматизації, тоді як етнічні акценти - головною жертвою в Америці

[64, с. 153]. Однак, що можна сказати, принаймні для американської та британської англійської мови, це те, що велика увага приділяється “правильності” стандартної англійської мови [37]. Хоча «стандартна мова це продукт розуму, а не реальність», відчутні відмінності між стандартною англійською та нестандартною англійською можуть мати великий вплив на ставлення до різновидів англійської мови [64, с. 19]. Отже, норми та конотації, створені суспільством, призвели б до більш позитивного ставлення до різновидів англійської мови, які вважаються стандартними. Акценти, які вважаються нестандартними, з іншого боку, можуть викликати більш різне ставлення та стереотипи, приблизно так само, як незнання різновиду або відчутні відмінності між членами групи та поза групою.

Хоча такі фактори, як іншість, розповсюдженність, суспільні норми та відтінки є важливими для формування поглядів та стереотипів, обговорення лише них припускає дещо занадто одностороннє зображення ставлення та формування стереотипів; як було згадано під час обговорення мовного міжгрупового упередження, ставлення відповідає як індивідуальним, так і груповим потребам. Отже, різниця між людьми може спричинити різне ставлення. Бейкер робить висновок, що вік, стать, освітнє середовище, мовні здібності, мовне походження та культурне походження сприяють мовним установкам людини. Фактично, хоча ставлення та стереотипи в значній мірі поділяються групами людей, ставлення та стереотипи також дуже індивідуальні [23]. Отже, різниця між ставленням маси та ставленням особистості створює проблему для масових комунікаторів, і незрозуміло, як масові комунікатори мають справу з цією проблемою. Белл припускає, що масові комунікатори «знають про соціальні групи, а не про окремих людей», таким чином маючи на увазі, що вони задовольняють стереотипний образ своєї аудиторії [32, с. 90]. Хоча відстань між комунікатором та його аудиторією набагато більша у випадку засобів масової інформації, ніж у інших формах комунікації, Белл стверджує, що, незважаючи на унікальні властивості масової комунікації,

"акомодаційні стратегії зближення та розбіжності, переходу до національних місцевих норм, або стосовно фактичних та стереотипів аудиторій - всі дієві » [32, с. 106]. Насправді важливо пам'ятати, що без схвалення аудиторії засоби масової інформації не змогли б вижити [32, с. 103]. Дослідження показали, що масові комунікатори пристосовують свою мову до очікуваної аудиторії; наприклад, дослідження мови мов новозеландських радіомовників показало, що вони адаптують свою мову до мови цільової аудиторії [64, с. 24]. Тому цілком ймовірно, що масові комунікатори також адаптують мовні установки, які вони зображують у своїх роботах, до своїх цільових аудиторій.

Система освіти є одним із основних факторів, що заохочує до "стандартного" способу мовлення. Наприклад, документальний фільм Уолфрема також показує, як викладачі ебоніки часто виправляються викладачами, оскільки вона має лінгвістичні особливості, що відрізняються від того, що вважається "стандартом". Критика ебоніки у школах з боку вчителів не тільки ображає учнів, які говорять на ебоніці, але й ображає людей, які навчали цих учнів, як-от членів їх сім'ї, у підлеглому становищі [88]. У свою чергу, це ще більше посилює розшарування соціальних груп у мовному та соціальному контексті. У школах у всьому світі, де викладають англійську мову, наголошують на "правильній" англійській мові, навіть якщо інші акценти або діалекти однаково справедливі і здатні передавати ті самі думки або ідеї. У школі в Мумбаї, Індія, великий акцент робиться на розмову на «хорошій англійській мові». Таким чином, майстерність визначається не здатністю передавати ідеї, а скоріше граматичною прихильністю мовця до правил, що використовуються у «стандартному» різновиді англійської мови, і розмовою англійською мовою таким способом. За своєю природою це рецептивістський спосіб викладання мови, і пропонується дітям, які не говорять стандартною американською англійською мовою, все ж знайдуть визнання та схвалення в школах [62]. Це не лише продовжує ідею «правильного» виступу в класі, але й поширює це підпорядкування далеко за межі класу.

У багатьох фільмах та телешоу (особливо дитячих телешоу) використовуються різні акценти або діалекти для різних персонажів, що особливо вибудовує їхню ідентичність. Наприклад, у фільмі «Аладдін» Діснея головні «добрі персонажі» (Аладдін, Жасмін і батько Жасмін) мають американські акценти, тоді як у всіх лиходіїв ярковиражені арабські акценти. Це пов'язано з тим, що американський акцент з вищим престижем, а неамериканський - з нижчим престижем. Це може мати негативні наслідки, оскільки це особливо простежується в багатьох дитячих телешоу/фільмах, і, поклавши цю тенденцію на ранніх стадіях, це може призвести до формування стереотипів та упереджень.

Висновки до розділу 1

Анімаційні фільми відіграють важливу роль як у житті дорослих, так і у житті дітей і, мабуть, такий продукт не буде втрачати актуальність. Анімаційні студії, що займаються виробництвом, досягають чи малого успіху випускаючи у прокат кінострічки. Анімаційні фільми це абсолютно унікальний вид людської діяльності, що супроводжує людей протягом цілого століття.

Вимова відіграє велику роль у побудові персонажів, оскільки вона розкриває внутрішній світ, природу героїв, і до того ж, здатна підсилювати різні сторони сутності персонажів. Крім того, глибша особливість вимови полягає в тому, що вона здатна впливати на сприйняття глядачів.

Поняття акцент дуже важко розглядати самотійно, оскільки він йде пліч-о-пліч з такими поняттями як престижність акцентів, стандартизацією мов та стереотипами. Акцент і вимова можуть різнитися залежно від віку, соціального статусу, статі, рівня освіченості та ін. Крім того, акцент може слугувати індикатором визначення основних характеристик персонажа протягом перших вимовлених фраз. Незалежно від соціальних даних за допомогою

акценту також можна визначити територіальне походження людини чи персонажа, тобто мати достатньо мінімальної інформації для того, щоб з перших хвилин оцінити героя.

Престижність акцентів стає темою багатьох дискусій. Якісь акценти можуть ставати небажаними, в той час як інші акценти набувають статус престижних. Існує в деякому сенсі ворожнеча між стандартними акцентами та нестандартними акцентами. Окрім того, акцент досить важко контролювати або його зовсім позбутися. Цей корисний факт доводить те, що за допомогою визначення акценту можна отримати багато корисної інформації про походження героя і багато інших соціальних характеристик.

РОЗДІЛ 2. ВИЗНАЧЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА НЕЛІНГВІСТИЧНИХ ЗМІННИХ

2.1 Лінгвістичні змінні – різноманітність акцентів

Спочатку нам слід чітко розмежувати два важливих терміна - діалект та акцент. Діалект – це різновид даної мови, що вживається у якості засобу загального користування осіб, пов'язаних тісною територіальною, соціальною або професійною спільнотою [93, с. 54]. Розрізняють територіальні та соціальні діалекти. Наприклад стандартна (британська) англійська мова є діалектом англійської мови, як і інші стандартні діалекти мови (стандартна шотландська англійська мова, американська англійська мова тощо), а також усі нестандартні діалекти мови. Акцент, навпаки, стосується лише варіацій вимови. Однак багато людей, у тому числі багато мовознавців, не проводять різкої границі між значеннями цих термінів. Досить часто, особливо в північноамериканських текстах з мовознавства, термін «діалект» використовується для позначення характерного поєднання фонетичних особливостей (тобто того, що ми називаємо акцентом). Отже, у цій роботі ми більше спираємося саме на розбіжності фонетичних характеристик, ніж, наприклад, на лексичний склад.

Однією з основних цілей даної дипломної роботи було встановити, які акценти використовувались у різних фільмах. Основне питання оберталось навколо того, присутній даний акцент чи ні. У цьому розділі ми мали на меті провести дослідження різних акцентів, щоб усвідомити їх мовні особливості. Наявність інформації про лінгвістичні характеристики є необхідна для того, щоб ідентифікувати акцент персонажів. Нижче було досліджено шість різних підкатегорій акцентів, а саме: загальноамериканська вимова (General American), англійська літературна вимова (Received Pronunciation), регіональна американська англійська вимова (Regional American English), регіональна

британська англійська вимова (Regional British English), афроамериканська вимова (African-American Vernacular English) та англійська з іншими акцентами.

Для того, щоб дослідити основні акценти ми спиралися на стандартні лексичні набори для англійської мови, запроваджені Дж. Уеллсом у «Акцентах англійської мови», які широко використовуються. Дж. Уеллс визначав кожен лексичний набір на основі вимови слів у двох ключових акцентах, які він називає літературна британська та загальна американська вимови [85].

Уеллс класифікує англійські слова на 24 лексичні набори на основі вимови голосного їх наголошеного складу у двох ключових акцентах. Кожен лексичний набір названий на честь репрезентативного ключового слова. Уеллс також описує три набори слів на основі кінцевих ненаголошених голосних, які, хоча і не входять до стандартних 24 лексичних наборів, мають індексальне та діагностичне значення для розрізнення акцентів [85, с. 165]

Загальна американська вимова. Загальна американська англійська вимова - термін, що використовується для позначення стандартного різновиду американської англійської вимови. Термін стандарт - це поняття, яке важко застосувати до розмовної мови, і Янікі [85, с. 467] стверджує, що дати точне та стисле визначення того, що становить стандартну американську англійську дуже важко. Тим не менше, загальноамериканська англійська широко використовується як еталон для акцентів, які не мають значних регіональних або соціальних особливостей [85, с. 467]. Окрім того, локалізація не є ключовим елементом якщо різновид акценту повинен бути позначений як стандарт. Однак важливо підкреслити той факт, що використання такого поняття, як загальноамериканська англійська, може створити неправильне розуміння і ставлення до акценту, оскільки це означає, що загальноамериканська англійська є єдиним різновидом серед акцентів. Однак це правда з певними нюансами. Вбачаючи, що цей тип акценту вживається приблизно двома третинами американського населення [85, с. 467], це означає,

що він охоплює досить обширну географічну територію, що стає причиною того, що певні регіональні розшарування в зоні загальноамериканського акценту неминучі. На думку Уеллса [85] це також є однією з центральних причин, чому багато вчених, як правило, з певною обережністю використовують термін «загальноамериканська англійська». Однак Уеллс [85] також стверджує, що, незважаючи на таку розшарованість, концепція загальноамериканської англійської як надрегіонального різновиду, «що стосується не східних та не південних акцентів», як і раніше є корисним еталоном, розглядаючи як обидва акцента, згадані вище, досить добре відповідають сприйняттю мовців без досвіду стандартного американського акценту, а також тому різновиду, який найкраще відображається в стилі мовлення у найбільших загальнонаціональних телерадіокомпаніях. Таким чином, концепція загальноамериканської англійської добре підходить на роль загальноприйнятого різновиду американської англійської мови.

Особливістю, яка відрізняє загальноамериканський акцент від інших основних регіональних американських акцентів, а також від англійської літературної вимови, є ротичність. Загальноамериканський акцент є ротичним акцентом, і в найпростішому розумінні це означає, що акцент має фонему /r/ у кожному фонологічному контексті, тобто не лише передголосною, що є загальною закономірністю в неротичних акцентах. Ще однією добре відомою особливістю цього акценту є Т-озвучення, що означає, що інтервокал /t/ в таких словах, як «letter» та «city», зазвичай вимовляється як альвеолярний односкладовий приголосний [ɾ], так що різниця між розподілом / t / та / d / в цьому положенні нейтралізується [85, с. 495]. У порівнянні з англійською літературною вимовою, також існує чітка різниця щодо вимови / l /, яка в англійській літературній вимові має алофони «світла» / l /, [l] та „темна“ / l /, [ɫ]. В американській англійській найпоширенішою вимовою є веляризований варіант [ɫ]. Однак це не особливість, яка могла б допомогти розрізнити регіональні різновиди акцентів американської англійської, оскільки ця

особливість присутня у більшості (якщо не у всіх) акцентах американської англійської.

Що стосується голосних, найбільш вражаючою рисою є, мабуть, те, що слова з категорії “BATH”, як *plant, grass and ask*, вимовляються за як / æ /. Далі, такі слова, як *pot, got, caught* та *daughter*, які належать до категорій LOT та THOUGHT, як правило, вимовляються з / а: /. Вищезазначена ротичність також призводить до r-забарвлених голосних у категорії NURSE, тобто вимови таких слів, як *hurt, church, turn* та *earth* за допомогою [ɜ:].

Англійська літературна вимова. Подібно до ролі, яку виконує загальноамериканська, англійська літературна вимова функціонує як стандартний різновид британської англійської мови. Її роль як стандарту британських акцентів має історичні корені, і Магглстоун навіть простежує це ще в 17 столітті. Англійська літературна вимова є нерегіональним акцентом, і це є однією з основних причин, чому її зазвичай висувають як точку відліку. За загальними стандартами її також вважають «кращою» і найбільш престижною за інші акценти, і, як правило, це пов'язано з високим соціальним статусом, багатством і владою [85, с. 279], хоча деякі сперечаються на користь зміни ставлення до англійська літературна вимови [85, с. 279].

Як і у випадку з загальноамериканською вимовою, використання такого еталону, як англійська літературна вимова, означає, що ми маємо на увазі єдиний різновид. Незважаючи на те, що англійська літературна вимова

також є тим, що зазвичай називають надрегіональним різновидом, вона все ще має певний рівень внутрішніх змін. Особливо в останні роки англійська літературна вимова вбирає риси, що відрізняються від консервативних вимов акценту, і носії англійської літературної вимови використовують ці риси в різній мірі. Прикладом може бути T-глотталлінг, який вважається досить новою рисою в англійській літературній вимові і, отже, використовується в різній мірі, часто залежно від стилю [85, с. 289]. Як і у випадку з загальноамериканською

вимовою, потрібно було б охопити занадто багато, щоб детально розглянути всі різні особливості акценту, тому згадані акценти в цій дипломній роботі є лише найбільш характерними.

Діагностичною особливістю, яка є найбільш помітною у англійській літературній вимові, є, як і у загальноамериканській, ротичність. Англійська літературна вимова належить до неротичних акцентів, тобто акцентів, що вимовляють фонему / r / лише в доголосових контекстах. Таким чином, такі слова, як car, clear та bartender вимовлятимуться відповідно [kɑ:], [klɪə] та [bɑ:tendə]. Якщо, наприклад, clear з'являється у такій фразі, як clear out, де / r / буде перед голосним звуком, ми отримаємо екземпляр зв'язування r, що означає, що мовець вимовлятиме цей конкретний / r / згідно з характеристикою наступного звуку. Отже, сполучна r є характерною рисою, яка йде поруч з неротичністю. Ще однією характерною рисою, пов'язаною з / r / в англійській літературній вимові, є використання так званих нав'язливих r. Сполучна r зазвичай не застосовується, якщо в написанні цього слова немає r. З іншого боку, нав'язлива r - це / r /, яка додається там, де її немає в написанні слова, наприклад у drawing, що вимовляється як [drɔ: rɪŋ]. Ще однією характерною ознакою є, як уже зазначалось вище, - алофонічні варіанти / l /. Там, де загальноамериканська вимова має переважно веляризований варіант [ɫ], англійська літературна вимова має як [l], так і [ɫ], причому перший алофон використовується перед голосними, а другий алофон з'являється у всіх інших контекстах.

Що стосується голосних, англійську літературну вимову найлегше розпізнати у вимові слів BATH та LOT. У таких словах, як staff, path, ask та laugh, що належать до категорії BATH, вимовляється [ɑ:], на відміну від вимови загальноамериканського [æ], а такі слова категорії LOT, як stop, odd, top, honest та mother, вимовляються з [ɒ], на відміну від до загальноамериканського [ɑ:]. Ще однією діагностичною характерною особливістю англійської літературної

вимови є також три центруючі дифтонги / іə /, / еə / та / ʊə /, які з'являються в hear, tear та tour відповідно. Можливо, ця особливість є однією з найбільш стереотипних рис більш консервативного різновиду англійської літературної вимови і сильно пов'язана з вимовою вищого класу. Навіть якщо це може бути у сучасній англійській літературній вимові, ці дифтонги залишаються стереотипними функціями англійської літературної вимови, отже, цілком імовірно, що слова, які мають риси англійської літературної вимови у матеріалі даних, будуть мати ці центруючі дифтонги.

Регіональна американська англійська. Регіональна американська англійська (Regional American English) є першою з так званих категорій гіперонімів. Під цим мається на увазі, що порівняно загальноамериканським акцентом та англійською літературною вимовою, які є категоріями, що являються складовими одного акценту, ця категорія включає більше одного акценту. Можна стверджувати, що це несприятливий спосіб категоризації, оскільки використання такого терміну, як гіпероніми, затьмарює нюанси і остаточне дослідження не покаже, який саме акцент був використаний, а покаже лише те, що це регіональний різновид. Однак причин, а також переваг, для використання такої категоризації безліч. Дослідження, проведене в цій роботі, має кількісний, а не якісний характер. У загальній картині розподілу акцентів очікується, що регіонально позначені різновиди будуть використовуватися менше, ніж загальноамериканський акцент англійська літературна вимова. Таким чином, якщо регіональні акценти поділити на окремі групи, а потім співвіднести їх з іншими змінними, є ймовірність того, що цифри будуть занадто малі, щоб виявити будь-які потенційні закономірності. Також припущенням даної роботи є те, що у більшості випадків загальна мотивація відбору персонажа з регіональним акцентом, а не зі стандартним різновидом, є більш-менш однаковою, незалежно від конкретного акценту, про який йдеться. Крім того, навіть якщо регіональні акценти об'єднані в загальному дослідженні для забезпечення кількості, це не заважає

коментувати використання конкретних регіональних різновидів при формулюванні висновків, у випадках, коли це повинно представляти інтерес.

При обробці матеріалу даних було один регіональний американський акцент, на який було звернено найбільше уваги південний акцент. Він був обраний через його статус головного акценту південного регіону у США [85, с. 527]. Таким чином, ми знаходимо регіональний акцент, який, мабуть, є найбільш ідентифікованим. Виходячи з цього, він, напевне, має найвищий рівень розпізнавання.

Південний акцент. Можливо, Південь є одним із регіональних районів, якому найважче сформулювати загальну мовну характеристику. Різні вчені порізно класифікували акценти, що належать до Півдня як до певної зони впливу регіонального акценту, оскільки, безперечно, існує велика кількість підвидів [85, с. 527]. Однак зона акценту Півдня, тим не менше, трактується як досить однорідною, і це є характерним для всього південного регіону.

Як зазначив Уеллс [85, с. 528], найвідомішою характеристикою південних акцентів є те, що зазвичай називають „південне розтягування”. Стверджується, що це дуже легко розпізнати, хоча і важко його якісно описати, але Уеллс намагається описати це наступним чином:

««південне розтягування» передбачає довшу довжину наголошених складів порівняно з ненаголошеними; це супроводжується дифтонгізацією та іншими модифікаціями деяких наголошених складів, разом із ширшим послабленням ненаголошених складів, ніж в інших акцентах, але не обов'язково загальною повільною швидкістю манери розмови» [85, с. 530].

Таким чином, південне розтягування часто проявляється у плаваючих контекстах, де зазвичай не буває переміщення в інших різновидах акцентів, як, наприклад, у категоріях слів KIT, DRESS та TRAP, що спричиняє зміну вимови таких слів, як Ted та kill, на [tɛyəd] та [kiyul] відповідно . Уеллс також

наголошує, що „південне розтягування” передбачає набагато більше, ніж просто повільний темп мовлення. Тим не менше, ці різниці в швидкості мовлення, якими б тонкими вони не були, є, безперечно, однією з особливостей, яку найлегше використовувати в стереотипних описах носіїв південного акценту. Уолфрем і Шиллінг-Естес стверджують, що це саме так, «оскільки носії південноамериканської англійської мови часто стигматизовані як «дурні» та «неосвічені», а отже, «повільніші», ніж носії не південних різновидів [89].

Так як із раніше згаданими регіональними акцентами, Південь також традиційно був неротичним акцентом. Однак це одна з рис, коли повністю починається внутрішня варіація, і Уеллс [85, с. 532] також вказує на той факт, що ротичність є дуже чітким соціальним маркером на півдні, причому неротичність асоціюється з вищим класом білих та чорних, тоді як ротичність традиційно асоціюється з білими нижчого класу. Однак останнім часом ротичність набуває популярності і на Півдні, відповідно до решти неротичних районів США, тому очевидно, що відбувається зміна щодо її функції як соціального маркера. Оскільки ротичність стає все більш поширеною, це, не є ключовою діагностичною особливістю, щоб також відрізнити південну від не південної мови, але, бачачи, що ротичність виділяється як, мабуть, найбільш центральна характерна риса інших акцентів, вона також включена сюди. Окрім ротичності, решта найбільш помітних рис мовного Півдня пов'язані з голосними. Південні акценти не мають змінності у дифтонгу в категорії слів PRICE (за винятком сильних приголосних), внаслідок чого такі слова, як *ride* та *time*, вимовляються з [a:], тобто як [ra:d] та [ta:m], відповідно. Голосні звуки категорії слів "DRESS" також часто підняті у позиції перед назальними звуками, що призводить до вимови [pɪn] *pen* та [hɪnrɪ] *Henry*.

Регіональна британська англійська. Як і регіональна американська англійська регіональна британська складається з більш ніж одного акценту. Причини, за якими вважається, що це найкращий спосіб класифікувати ці

акценти, ті самі, що і для регіональної американської англійської. Однак ця категорія не настільки вичерпна, як попередня категорія багато в чому завдяки характеру матеріалу, який лежить в основі цієї роботи. Компанія Уолта Діснея має світовий ринок своїх кінострічок, але навіть якщо їхня аудиторія настільки ж міжнародна, як і місцева (місцева мова тут стосується США), це перш за все американська компанія, яка виробляє продукцію для американської аудиторії. Таким чином, відносини основної аудиторії та ставлення до регіональних британських акцентів, мабуть, не таке суттєве, як їх знання про регіональні акценти, які існують у їхньому власному суспільстві. Для того, щоб забезпечити певний рівень розуміння серед первинної аудиторії, цілком ймовірно, що кількість британських акцентів (крім літературної британської) використовується як мінімум. Якщо б у матеріалі були виявлені якісь конкретні регіональні британські акценти, швидше за все виявлялося, що це був один з основних регіональних акцентів, як наприклад, шотландська англійська. Ірландська англійська також включена до цієї категорії, хоча це не регіональний британський різновид як і шотландська англійська. Однак для спрощення було вирішено розглядати Британські острови як один з ареалів, а не просто зосереджуватись на Великобританії, що виправдовує включення ірландської англійської мови до підзаголовка регіональної британської англійської. Причина, чому було вирішено зосередити увагу саме на цих двох різновидах, полягає в тому, що вони є регіональними британськими акцентами, які вважаються найбільш звичними для американської аудиторії. Таким чином, огляд діагностичних особливостей концентрується на цих двох різновидах акцентів, але це жодним чином не означає, що даний тезис нехтує можливістю появи інших регіональних британських акцентів у матеріалі даних.

Шотландська англійська. Шотландська англійська мова, як і загальноамериканська, є ротичним акцентом. / R / може бути реалізований різними способами; односкладова приголосна [r], альвеолярний апроксимант [ɹ], ретрофлексний апроксимант [ɻ], а також трель [r]. Односкладова

приголосо [r] є, мабуть, найбільш типова, тоді як трель [r] - варіант, який зазвичай використовується у „стереотипній” або „сценічній ”формі акценту” [85, с. 393]. Іншими характерними рисами приголосних є розрізнення між / m / та / w /, що дає носіям шотландської англійської мови можливість розрізняти такі слова, як switch [smɪtʃ] та witch [wɪtʃ] [85, с. 393]. Шотландська англійська також відома своїм поширенням веларичного фрикатива /x/ у типових шотландських словах, таких як loch [lɔx]. Крім того, Т-глоталлінг є дуже поширеним явищем, особливо з непочатковим /t/, і носії шотландської англійської також рідко чергують темний і світлий / l /, зазвичай усвідомлюючи темний алофон [ɫ] у всіх позиціях ([85, с. 394].

Можливо, саме в описі голосних ми знаходимо найбільш відмінні риси шотландської англійської мови. По-перше, у різновиді цього акценту відсутня різниця між голосними у категоріях FOOT /ʊ/ та GOOSE /u:/, оскільки обидва вимовляються як огублена голосна середнього ряду високого підняття /ʊ/. Це спричиняє гомофонію між словами, які можна було б розрізнити в інших різновидах акцентів, наприклад, full та fool, які обидва вимовляються як [fʊl], look та Luke, які вимовляються як [lʊk]. Крім того, голосні категорії NURSE, яка в літературній британській вимові дорівнює [ɜ:], зазвичай зустрічається у двох контрастних можливих варіантах, а саме - відкритий центральний /ɜr/ і неогублений голосний переднього ряду низько-середнього підняття /ɛr/. Це часткове злиття голосної категорії NURSE призводить до падіння голосних у таких словах, як bird /bɜrd/, word /wɜrd/, term /tɜrm/ та person /pɜrsn/ [85, с. 395]. Шотландську англійську також легко розпізнати за своїми однотонними голосними в категоріях FACE та GOAT, що призводить до вимови по типу late /let/, nem /nem/, board /bod/ і tone /ton/. Голосні категорії MOUTH вимовляються з піднятою початковою точкою утворення звуку, що призводить до вимови типу out /lut/ і crowd /krɔud/ [85, с. 297]. Останній момент, про який варто згадати, полягає в тому, що довжина голосних не фонематична, а, навпаки, змінюється залежно від фонетичного середовища [85, с. 397].

Ірландська англійська. У цьому описі йдеться про різновид, позначений як стандартний ірландський англійський акцент, тобто акцент, що походить від англійської мови, якою говорять на заході та заході Мідленда Англії [85, с. 417].

Ірландська англійська мова належить до ротичних акцентів, причому /r/ має подібну вимову як у загальноамериканській. Як і в шотландській англійській, різниця між [m] та [w] зберігається, і акцент також не має жодного чергування між різними алофонами / l /, але на відміну від шотландської англійської, чіткий / l / є найпоширенішою вимовою на всіх позиціях у ірландській англійській. Загальною особливістю ірландської англійської є також ТН-стоп, тобто втрата контрастів /t/ - /θ/ та /d/ - /ð/, причому /t/ та /d/ використовуються у всіх позиціях. Іншою характерною рисою є відкриття-Т, що в основному означає, що ми маємо неповне закриття /t/, що призводить до більш фрикативного звуку. Згідно до Уеллса, це «одна з найбільш помітних рис ірландської англійської мови», і вона призводить до вимови, наприклад, bottom [batəm] та bit [bit] [85, с. 417].

Подібно до шотландської англійської та інших ротичних акцентів, ротичність також призводить до відсутності центрируючих дифтонгів у ірландській англійській. Іншими суттєвими рисами голосних є, наприклад, якість голосного категорій LOT, CLOTH, THOUGHT і NORTH, який часто реалізується як неокруглений /ɑ(:)/, як top в якості /tɑp/. Траджил та Ханна також підкреслюють такі особливості, як використання [u:], а не [ʊ] у таких словах, як cook та hook, використання /æ/, а не /ɑ:/ у таких словах, як dance та path та тенденція вимовляти слова, подібні до manу та any багатьох, і будь-яких, як [mæni:], а не як [mɛni:], як яскраві характерні риси ірландського англійського акценту. Крім того, ірландська англійська теж має монофтонгову вимову у категоріях FACE та GOAT, подібні до того, що ми знаходимо в шотландській англійській [85, с. 417].

Афроамериканський акцент. Афроамериканський акцент - це назва, що присвоюється різновиду акцентів, що використовується чорношкірим населенням США. Афроамериканський акцент дуже нагадує тип акценту, що зустрічається на Півдні. Це пов'язано з історичним минулим і рабством на південних плантаціях, через що більшість афроамериканців були розташовані в цій місцевості, що призвело до того, що вони поглинули риси з акценту, яким вони були оточені. Незважаючи на те, що формування акценту бере свій початок з американського Півдня, він не є регіональним різновидом як такий. Це насамперед пов'язано з чорношкірою популяцією, що робить її насамперед соціальним/етнічним різновидом, а не регіональним. Однак важливо підкреслити, що не кожен із представників чорношкірого населення говорить з цим акцентом, навіть якщо акцент має тверду етнічну основу. Його статус, насамперед, соціальний/етнічний, а не регіональний, і це є частиною причини, чому було вирішено виділити його як окремий різновид, замість того, щоб включати його до конкретної категорії разом з іншими регіональними американськими акцентами.

Стверджується, що афроамериканський акцент часто найлегше розпізнати за синтаксисом та морфологією, що досить помітно відрізняється від більш стандартних різновидів англійської мови. Однак, оскільки ця робота стосується лише акцентів, головним упором є фонологічні особливості, які роблять цей різновид відмінним від інших. Тим не менше, усвідомлення деяких синтаксичних та морфологічних характерних рис може виявитися плідним у випадках, коли, наприклад, важко визначитися з тим, говорить персонаж з південним або афроамериканським акцентом, оскільки ці різновиди мають певний ступінь подібності. Такі синтаксичні та морфологічні особливості можуть, наприклад, бути відсутністю флексивної -s, нульової зв'язки та подвійного заперечення [85, с. 553]

Що стосується фонологічних особливостей, першою особливістю, яку варто згадати, є ротичність. Афроамериканський акцент належить до неротичних акцентів, і акцент може бути навіть більш неротичним, ніж середній неротичний акцент, бачачи, що носії ебоніки іноді опускають /r/ також у міжголосовій позиції [85, с. 554]. Інші характерні ознаки приголосних - це припинення або видалення непередголосного /l/ та перенесення, припинення або видалення /θ, ð/. Останній процес призводить до вимови по типу [tu:ɒf], [smu:v], [nʌfɪn] та [b(r)ʌvə] для teeth, smooth, anything та bother, відповідно. Крім того, носії мови з афроамериканським акцентом схильні до зменшення приголосних клатерів, особливо коли вони з'являються в кінцевій позиції слова, а за ними стоїть слово, що починається з голосної, як lif up замість lift up [85, с. 553].

Найбільш помітними особливостями голосної системи є вимови голосних у категоріях PRICE та MOUTH. Як і носії південного акценту, носії мови з афроамериканською вимовою також вимовляють PRICE з [a:], але вони широко використовують цю вимову, оскільки вони також використовують її перед дзвінками приголосними, тоді як південний носій, швидше за все, вживав би дифтонгічну вимову в цьому контексті [85, с. 554]. Як PRICE та MOUTH також мають однотонову вимову в ебоніці, використовуючи або [a:], або [æ:]. Останню характерну рису, яку варто згадати, є підняття голосних в категорії DRESS перед назальними приголосними, як це описано стосовно південного акценту.

Інші акценти. Це єдина категорія, яка з різних причин неможлива для опису мовних особливостей. Перш за все, це пов'язано з можливістю цієї категорії бути надзвичайно різноманітною категорією. Ця категорія, зокрема, функціонує як категорія залишків, що складається з усіх «залишків» акцентів. Акценти, про які йшлося вище - це ті акценти, які, як вважалося, найімовірніше з'являться у матеріалі. Також очікувалося, що буде знайдено носіїв англійської мови з іноземними акцентами, а також, можливо, також носіїв з іншими

англійськими акцентами, крім тих, що вже згадувались, наприклад, австралійський чи канадський. Тому занадто детально розглядати всі можливі акценти англійської мови занадто масштабно, особливо враховуючи той факт, що ця робота не ставила за мету робити дуже докладні фонологічні транскрипції або дослідження використовуваних акцентів. Таким чином, стверджувати, що категорія складається з акцентів англійської мови, які є або іноземними, або з англомовного світу за межами США або Британських островів, видається достатнім.

2.2 Нелінгвістичні змінні

Окрім розгляду типів акцентів у цій роботі, другою основною метою дипломної роботи було розкрити потенційні систематичні закономірності щодо того, як ці акценти використовувались для побудови персонажів.

Однак незрозуміло, які змінні можуть бути співвіднесені з акцентами. Найбільш очевидне джерело інформації про те, як анімаційні студії використовують акцент для побудови персонажів - зробити запит до анімаційних студій. Хоча це і був би ідеальний варіант дізнатися, чи є у анімаційних студій певна політика щодо використання акцентів у своїх анімаційних фільмах, така інформація відсутня. Як довів Дісней не бажаючи ділитися інформацією про вибір акцентів у своїх фільмах, має бути експериментально встановлено, які змінні співвідносяться з використанням акцентів. Перш за все важливо розглянути нелінгвістичні змінні, які найчастіше варіюються у більш традиційних соціолінгвістичних дослідженнях, в даному випадку це вік та гендер, та дослідити, чи мають право ці нелінгвістичні змінні розглядатися в якості нелінгвістичних змінних в дослідженні використання акцентів в анімаційних фільмах. Після дослідження цих нелінгвістичних

змінних будуть розглянуті більш традиційні соціолінгвістичні змінні, тобто будуть розглянуті ключові нелінгвістичні змінні.

Для того, щоб це виявити, акцент персонажів повинен був співвідноситися з різними особливостями персонажів, а саме: їх роль, гендер, етнічну приналежність та рівень софістикації. У цьому підрозділі представлений огляд цих нелінгвістичних змінних.

Ролі персонажів. Визначити, які ролі персонажів слід шукати в матеріалі такого роду, не обов'язково є найпростішим завданням. У порівнянні з уже описаними категоріями акцентів, питання про ролі персонажів є набагато суб'єктивнішою справою. Вибір і визначення різних ролей персонажів базуються на наших власних суб'єктивних судженнях і обираються на основі того, що ми вважаємо найбільш доцільним. Це означає, що якби цим дослідженням займався хтось інший, і вибір і визначення ролей персонажів могли б бути іншими. У цілому, було виокремлено п'ять різних ролей персонажів, а саме: головний герой, антагоніст, прибічники головного героя, нейтральні персонажі, персонажі, що стають на заваді головному герою.

У анімаційних фільмах «герой/героїня» - центральний персонаж анімаційного фільму, тобто той, навколо якого обертається сюжет. Традиційний герой/героїня є позитивним персонажем і має такі якості, як доброта, мужність, сила та сильне почуття справедливості. Це персонаж, з яким ми повинні або ототожнюватись, або співчувати, оскільки він виступає за позитивну сторону (у дихотомії добро проти зла).

У більшості фільмів є один герой чи героїня; менша кількість фільмів мають більше одного персонажа, якому можна призначити роль головного героя. Однак, у цій роботі ми виокремлюємо лише одного головного героя і визначаємо природу інших героїв лише відносно їх ставлення до головного героя. Це насправді дуже важлива деталь, оскільки природа персонажів і розподіл на «хороших» і «поганих» героїв найчастіше проводиться за власним

судженням глядача. Головний герой може не володіти повною інформацією того, що відбувається у сюжеті анімаційного фільма, і навіть, деякий час не знати про існування антагоніста, в той же час, глядач повністю володіє інформацією і бачить загальну картину. Через це сприйняття інших героїв може дуже різнитися.

Через це у цій роботі ми ніби сприймаємо інших героїв очима головного героя.

Як вже зазначалося, є дані, що злодії, як правило, розмовляють з іноземними акцентами [62]. Отже, акцент може використовуватися режисерами анімаційних фільмів для позначення характеру персонажів. Оскільки такі дані є щодо анімаційних фільмів студії Дісней, цікаво дослідити, чи є така тенденція і у інших студій. Результати дослідження Р. Ліппі-Грін показали, що антагоністичні персонажі частіше розмовляли з іноземними та неамериканськими акцентами, при цьому «добрі» персонажі частіше говорили з американським акцентом [62, с. 92]. Оскільки поняття акценту, що передає природу персонажа настільки поширене і дослідження Р. Ліппі-Грін доводять це твердження, абсурдно, щоб Дісней використовував акцент для передачі природи своїх героїв.

Вважаючи, що класичний сюжет в анімаційних фільмах Дісней, як правило, обертається навколо «битви» між добром і злом, то існування лиходія є необхідністю. Тими персонажами, які класифікуються як лиходії в цьому матеріалі, є персонажі, які функціонують більш-менш як протилежні полюси героям/героїням. По суті, лиходій є «силою протидії» герою/героїні та тому, хто намагається перешкодити герою/героїні виконати свою місію. На відміну від героїчних персонажів, які є добрими і сміливими, лиходій, як правило, морально поганий, несимпатичний і хоче завдати клопоту та шкоди. У більшості історій, як правило, є один головний лиходій, але залежно від сюжету їх може бути більше, хоча, кількість, як правило, досить обмежена.

Наступні три типи персонажів – це союзники, нейтральні персонажі, та персонажі, що стають на заваді головному героєві. Ми відійшли від дещо класичного розподілу персонажів, що відштовхується від особистого судження глядача і вирішили класифікувати персонажів за їх особистим ставленням до головного героя і чи перешкоджають вони йому на шляху до своєї мети. Є певна інформація, що анімаційні фільми стали уникати класичні сюжети, як наприклад, казкові сюжети, де головною темою є кохання і його пошук. В останні роки з'явилася тенденція ставити на перший план ідею самореалізації головного героя і здійснення його мрії. Отже, будо вирішено виокремити три групи персонажів. Союзники – це ті персонажі, які всіляко допомагають героєві, підтримують його ідеї. Це не обов'язково має бути компаньйон головного героя впродовж всього фільму, у нашому випадку достатньо визначити особисте ставлення персонажа. Ще важливою деталлю є той факт, що дуже часто певні персонажі автоматично вважаються прибічниками головного героя, але насправді вони всіляко стають на заваді. Прикладом цього може бути родина: з одного боку, глядач опираючись на свій досвід вважає родину прибічниками, однак родина може лише заважати, тому категорія персонажів, що стають на заваді може виявитися неочікуваною. На нашу думку, нейтральні персонажі це ті, які не перешкоджають героєві, але і не підтримують його. Це не обов'язково мають бути другорядні персонажі, такими можуть виявитися і персонажі, що мають багато екранного часу.

Гендер. Включаючи гендер як одну з нелінгвістичних змінних, дана дипломна робота спрямована на дослідження того, чи будуть існувати якісь відмінності щодо використання акцентів чоловічих та жіночих персонажів.

Перш ніж гендер досліджувати як змінну, спочатку потрібно обговорити різницю між статтю та гендером. Різниця між статтю та гендером зводиться до різниці визначень; тоді як стать стосується виключно своїх біологічних та фізіологічних особливостей, гендер стосується соціальної ідентичності людини

[63]. Оскільки велика кількість персонажів анімаційних фільмів - це антропоморфізовані предмети, наприклад, тварини у «Мадагаскар» (2005) або тварини у «Зоотрополісі» (2016) було б неможливо класифікувати їх на основі біологічних особливостей, яких вони не мають. Таким чином, гендер є найбільш корисною змінною при дослідженні анімаційних персонажів.

Багато соціолінгвістичних досліджень виявили докази того, що стиль мовлення жінок і чоловіків відрізняються [30]. Хоча ці дослідження можуть зосередити увагу на різних аспектах чоловічої та жіночої мови, їхні висновки багато в чому подібні: жінки використовують менше стигматизованих та нестандартних варіантів, ніж чоловіки з однакової соціальної групи за тих самих обставин. Як вже було сказано вище, типова закономірність щодо мови та гендеру полягає в тому, що жінки, як правило, говорять більш стандартизовано, тобто використовуючи стандартний акцент, або форми, що наближені до стандарту, як зазначає [45]. Чоловіки, навпаки, часто використовують більш нестандартні акценти, і таким чином, мають більш регіонально та соціально позначену мову. Так як анімаційні фільми зображують вигадані ситуації, а не реальні мовні ситуації, це не може автоматично припускати, що ці мовні закономірності переносяться на анімаційний фільм. Отже, цілком може бути так, що режисери копіюють, свідомо чи підсвідомо, відмінності між чоловічою та жіночою мовною поведінкою для того, щоб створити правдоподібних персонажів.

Беручи до уваги той факт, що гендер розглядається як одна зі змінних, що впливає на використання мови, співвідношення між статтю та ставленням до головного героя та їх акцентом може потенційно показати, чи відображають це анімаційні фільми. Коли Р. Ліппі-Грін проводила дослідження, вона прокоментувала той факт, що фільми Діснея будували свій всесвіт дуже традиційно з урахуванням статі, і що «всесвіт, показаний маленьким дітям у цих фільмах мав чіткий розподіл між статями з точки зору способу життя та

життєвого вибору» [62, с. 87]. Таким чином, здається, ніби компанія Дісней справді відображає реальні моделі поведінки з урахуванням статі та мови у їхньому кіносвіті. Завдяки включенню змінної гендеру до цієї роботи можна дослідити, як виглядає ця кореляція зараз і в роботах інших анімаційних студій.

Вік. Доведено, що вік є джерелом мовних варіацій, і тому він присутній у якості нелінгвістичної змінної у цій роботі. У соціології вікова стратифікація відноситься до ієрархічного ранжування людей за віковими групами в межах суспільства [30, с. 87-88]. Для більшості людей вік така ж очевидна річ, як і расова та статевая приналежність. В якості відповіді на питання, «Скільки тобі виповнилося років?», ми називаємо число років, минувших від дня нашого народження. Коли нам потрібно поводити себе відповідно до віку, ми прекрасно розуміємо, що мається на увазі, тобто, що розуміється під «віком», усвідомлюючи характер висунутих претензій і часто готові пояснити свою «неприйнятну» поведінку». Беручи до уваги вище сказане, по мірі дорослішання люди вступають у різні ролі, причому з передбачуваною послідовністю [9]. Дж. Холмз у своєму дослідженні виявила, що діти поступово набувають стандартні мовні форми і починають більше контролювати правильність граматичних конструкцій і використання нової лексики [54, с. 178]. Крім того, Холмз додає, що люди середнього віку більше контролюють правильність мови. Стандартні форми припадають на вік від 30 до 55 років, а це саме той вік, коли люди найбільше відчувають соціальну відповідальність тиск суспільства [54, с. 178-179]. Отже, можна зробити припущення, вік також впливає на вимову персонажів. Оскільки вік тісно пов'язаний з місцем розташування людини в соціальній ієрархії, і те, що хронологічний вік не завжди збігається з соціальним та біологічним розвитком, не завжди підходить для обговорення віку виключно хронологічним способом. Замість того, щоб групувати мовців за їх хронологічним віком їх можна згрупувати інтуїтивно. Це дає такі категорії, як діти, дорослі та літні люди. Оскільки точний вік персонажів не часто обговорюється - точний вік переважної більшості

персонажів невідомий. Групування персонажів інтуїтивно є найбільш логічним способом. Отже, персонажі будуть згруповані в тривікові групи, такі як діти, дорослі та люди похилого віку, скоріше на основі біологічних та соціальних факторів ніж хронологічний вік.

Можна припустити, що дорослі, швидше за все, використовують стандартні акценти. Тому варто дослідити можливу кореляцію між акцентом та віком у анімаційних фільмах.

Етнічна приналежність. Використання етнічної приналежності в якості однієї з нелінгвістичних змінних не обходиться без проблем. Оскільки у цій роботі розглядаються анімаційні фільми, що були зроблені в студіях Сполучених Штатів, змінну етнічної належності варто детально розглянути.

Американські студії перш за все орієнтуються на свій внутрішній ринок, тому перед визначенням змінної етнічної належності потрібно дослідити етнічний склад США. Станом на 2010 рік (перепис населення проводиться раз на 10 років) частка білих американців становить 72,4%, афроамериканців - 12,6%, американців азіатського походження - 4,8%, залишок становлять інші етнічні групи. Основна проблема полягає в тому, як слід визначати поняття етнічної приналежності стосовно всесвітніх анімаційних фільмів. За Оксфордським словником цей термін визначається як «факт належності до певної раси» [90]. Однак, щоб полегшити пошук кореляційних зв'язків в цій роботі, змінну етнічної приналежності було розбито на дві частини. Найдоречніше рішення, на нашу думку, розглядати персонажів як неетнічних та етнічних. Всі персонажі європейської або європейсько-американської етнічної приналежності були згруповані як неетнічні персонажі, тобто білошкірі персонажі. Небілошкірих персонажів, наприклад, афро-американців, американських індіанців або азіатів, було згруповано як етнічні. На перший погляд такий розподіл здається некоректним, крім того, якщо взяти до уваги словникове визначення терміна, це формулювання передбачає, що білошкіра

людина є такою ж етнічною, як небілошкіра людина, тому позначення однієї як етнічної, а іншу ні, може здатися дещо неточним. Незважаючи на це, бінарний розподіл цієї змінної, на нашу думку, вважається найбільш відповідним до суті одного з поставлених питань у цій роботі - чи існує залежність між акцентом та етнічною належністю. Ще один момент, про який варто згадати, полягає в тому, що ця змінна стосується лише людських персонажів. Велика частина персонажів, що з'являється в анімаційних фільмах, - це тварини або деякі інші істоти, яких неможливо віднести до якусь етнічну приналежність.

Рівень софістикації. Останньою нелінгвістичною змінною, використаною у роботі, є рівень софістикації персонажів. В рамках цього дослідження поняття «рівень софістикації» має на увазі рівень освіченості персонажа, його розвиненість і рівень соціальної компетентності. Ця змінна має три рівні, оскільки персонажі класифікуються на персонажів з низьким, середнім та високим рівнем софістикації. Персонаж з високим рівнем софістикації - це розумний та соціальний персонаж. Неосвічений персонаж, навпаки, не надто світський чи соціально обізнаний, і зазвичай видається менш розумним. Складні персонажі також зазвичай мають більш «серйозний» характер, тоді як нехитрі персонажі часто функціонують як так звані «комічні типажі». Персонажі з середнім рівнем софістикації це ті, які в різних ситуаціях можуть проявити високий або низький рівень. Знову ж таки, як і з деякими іншими змінними, важливо підкреслити той факт, що ця змінна також включає елемент суб'єктивності. Однак, щоб точніше визначити рівень софістикації, на нашу думку, цілком доречно в деяких випадках розглядати цю змінну з точки зору рівня емоційного інтелекту. Емоційний інтелект з теоретичної точки зору посилається на специфіку співвідношення комбінації інтелекту та емоцій. Дослідження Б. Баната та О. Рімаві виявили, що студенти університету Аль-Кадс мають високий рівень емоційного інтелекту. Серед опитаних студентів 75,2% мали високий рівень емоційного інтелекту [78, с. 12]. Причиною того, чому рівень софістикації є цікавою змінною в цій роботі, є той

факт, що, акцент має значення щодо того, які якості глядачі надають мовцям. Якщо мовець має стандартний акцент, набагато вірогідніше, що цей мовець вважається більш розумним та соціально «кращим», ніж мовець, який має нестандартний, тобто регіональний, акцент. Таким чином, нестандартні акценти часто використовуються як інструмент для стереотипного зображення когось як менш розумного або менш соціально привабливого. Завдяки співвідношенню рівня освіченості персонажів із розподілом акцентів, можна виявити, чи демонструють анімаційні фільми ознаки таких стереотипних зображень.

Висновки до розділу 2

В ході роботи визначення змінних виявилось достатньо складним завданням як для лінгвістичних змінних, так і для нелінгвістичних змінних. До питання визначення змінних необхідно ставитися дуже відповідально.

Говорячи про лінгвістичні змінні, відпочатку дуже важливо визначити різницю між акцентом і діалектом і зосередитися лише на фонологічних особливостях. В ході роботи було визначено 6 підкатегорій акцентів. За допомогою стандартних лексичних наборів для англійської мови, що були запроваджені Дж. Уеллсом, згадані вище підкатегорії акцентів були досліджені. Це дало змогу знайти маркери для подільшої ідентифікації акцентів у матеріалі.

Нелінгвістичні змінні не визначаються легшим способом, оскільки ця група змінних досить суб'єктивна і її визначення може суттєво вплинути на кількісні дані і кінечний результат в загалом. Отже, було вирішено визначити 5 нелінгвістичних змінних. Деякі нелінгвістичні змінні передбачають багаторівневість, тому їх корисно розбивати на дві або інколи три частини, оскільки не завжди доречно обмежуватися бінарними змінними. Крім того,

такий принцип дозволяє визначити, наприклад, рівень софістикації, або вік точніше, отже, грубий розподіл є недоцільним.

Розділ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА ВИКОРИСТАННЯ АКЦЕНТІВ В АНІМАЦІЙНИХ ФІЛЬМАХ

3.1 Особливості розподілу акцентів серед персонажів анімаційних фільмів

У цьому розділі ми роздивилися особливості розподілу акцентів між персонажами. Однією з поставлених задач у цій роботі є виявлення загальних тенденцій розподілу акцентів або іншими словами – логіки розподілу акцентів між персонажами.

На нашу думку, доречно роздивитися спочатку кожний фільм окремо, а потім загальну картину, оскільки таким чином ми зможемо отримати можливість простежити тенденції використання акцентів на двох рівнях – на рівні окремих анімаційних фільмів і на рівні зальних даних матеріалу. Від початку було необхідно зібрати дані, які були необхідні для встановлення значення змінних, про кожного персонажа, тому було вирішено розміщувати дані у таблицях. Таким чином, спираючись на систематизовані дані можна було знаходити тенденції на рівні кожного фільму окремо. Важливо зазначити, що в ході дослідження на рівні окремих фільмів було б недостатньо виявляти логіку розподілу акцентів без найменшого розуміння сюжету, тому до кожного фільму було додано стисле пояснення сюжету.

Шрек (2001)

В анімаційному фільмі “Шрек” (2001) події відбуваються у магічному середньовіччі. Історія починається коли мирний самотній людожер раптом виявляє небажаний табір вигнаних казкових персонажів у своєму болоті.

Саме ця ситуація призводить до початку справжнього квесту. Разом зі своїм новим другом, Віслоком, Шрек прямує до Дюлока - королівства, де

мешкає лорд Фарквад. Щоб отримати спокій Фарквад дає завдання головному герою врятувати принцесу Фіону з вежі.

У цьому анімаційному фільмі досить багато відсилок на популярні європейські казки, тому дуже часто відстежується поетичний стиль мовлення, що типово для казок.

Із 14 персонажів анімаційного фільму 1 персонаж (Шрек) розмовляє з шотландським акцентом, 1 персонаж розмовляє з афроамериканським акцентом, 1 персонаж (військовий начальник) розмовляють з англійською літературною вимовою, 1 персонаж (лорд Фарквад) розмовляє з британським акцентом, 1 персонаж (Робін Гуд) розмовляє з французьким акцентом, усі інші 9 персонажів розмовляють з стандартним американським акцентом.

Шрек виступає в ролі головного персонажа, і можна припустити, що його грубість підкреслюється сильним шотландським акцентом. Фільм ілюструє лінгвістичні особливості, пов'язані з шотландським акцентом, наприклад, однією з ключових рис, яку можна спочатку спостерігати в шотландській мові, є використання слова "Aye"[əi] замість "yes". Крім того, присутня типова вимова "just" як [jəst]. Подібним чином часто зустрічається шотландське "wee" (маленький). Специфічна вимова по типу "wee" зустрічається і в інших словах, наприклад, коли Шрек вперше зустрічає Віслюка, і він вимовляє слово "away" як [ə'wi]. Шрек на початку фільму веде простий спосіб життя, більшу частину його часу витрачається на побут і час від часу розваги у вигляді лякання місцевих мисливців на людоджерів. Майже у кінці фільму герой сказав, що його судять навіть не пізнавши його ближче. На нашу думку, варіант народного шотландського акценту був обраний для того, щоб підкреслити робітниче походження героя.

Віслюк, озвучений американським коміком Едді Мерфі, також має індивідуальні мовні особливості. У його вимові простежується афроамериканський акцент. Наприклад, відсутність у цього персонажа суфікса

-ing [ŋ], створює більш силабічне звучання в кінці слова; це можна спостерігати у початковій сцені анімаційного фільму, де ми вперше знайомимося з цим персонажем:

Віслук: Listen, you was really, really somethin' back there. Incredible!

Помітним маркером афроамериканського акценту є специфічна вимова таких слів як *day*, *why* та *way*. У варіанті вимови Віслюка, наприклад, слово *way* звучить як ['weɪ]. Віслук зображений дещо наївним і нерозумним персонажем, який обожає жартувати та наспівувати пісні, однак саме через нього трапляється багато комічних ситуацій. Можливо в деякому сенсі афроамериканський акцент обраний для того, щоб підкреслити несерйозну натуру героя.

Головним антагоністом у цьому анімаційному фільмі є лорд Фарквард. Цей персонаж має деспотичний характер, він самовпевнений і жорстокий. Характер цього персонажу підкреслюється британським акцентом. Маркерами цього акценту, наприклад, є слово *map*, яке вимовляється як /mæp/, що є типово для англійської вимови або вимова слова *again*, що у варіанті Фаркварда вимовляється як /ə'geɪn/. Крім того у його вимові присутні ознаки неротичності, як, наприклад у вимові слова *ogre*, яке вимовляється як /'ɒɡrə:/ та вимова *start* як [stɑ:t] відповідно до категорії VATH. Цей факт підтверджує думку про те, персонажі-антагоністи мають іноземні акценти. Але крім Фаркварда ще є військовий начальник, який розмовляє з англійським літературним акцентом. Військовий начальник має другорядну роль, однак важко віднести його до групи антагоністів, оскільки він є негативним лише по відношенню до головного персонажа і його прихильників, а в цілому, це нейтральний персонаж.

Останній персонаж з нестандартним акцентом - Робін Гуд. І хоча Робін Гуд це герой англійських народних балад у фільмі він має сильний французький акцент. Основними маркерами цього акценту є типовий звук [ʁ]

замість [r] або його уникання загалом, німий [h] і фіксований наголос на останній склад. Наприклад, цей персонаж вимовляє heart як ['At]. Робін Гуд в анімаційному фільмі зображений як комічний романтик-негідник. Образ супроводжується музикою з типовим французьким стилем і використанням суто французькими словами. Цікаво те, що персонаж виглядає безглуздим і не є позитивним по відношенню до головного героя, отже, можна припустити, що нестандартний акцент в цьому випадку може стати підставою для стереотипного сприйняття персонажу.

Шрек 2 (2004)

Події фільму починаються коли Шрек і Фіона вирішують провести медовий місяць. Повернувшись додому на болото, вони отримують листа від батьків Фіони - короля і королеви Далекого-далекого королівства. Фіона вмовляє чоловіка поїхати, стверджуючи, що батько з матір'ю будуть раді їх бачити. Шрек не хоче їхати - він звик до іншої реакції на себе. Зрештою, подружжя залишають будинок на «казкових істот» і разом з Віслюком, їдуть на своїй кареті-цибулині в гості до тата й мами Фіони.

У фільмі присутні 19 персонажів, з них 5 - чоловічі персонажі, 7 – жіночі і гендер 7 персонажів встановити не вдалося, 9 з зальної кількості мають іноземні акценти, а саме: головний герой - Шрек, що як і в минулому фільмі розмовляє з шотландським акцентом, 1 персонаж (Віслюк) розмовляє з афроамериканським акцентом, 1 персонаж (Кіт у чоботях) розмовляє з іспанським акцентом, 6 персонажів говорять англійською літературною вимовою і 10 персонажів розмовляють з загальним американським акцентом.

Цікавий той факт, що з 11 персонажів-союзників головного героя 8 розмовляють з загальним американським акцентом. Виключенням є Віслюк, який має афроамериканську вимову, Кіт у чоботях з іспанським акцентом, і королева Лілліан (мати Фіони) з англійською літературною вимовою. Віслюк як і в попередньому фільмі зображений досить комічним персонажем з дотепним

почуттям гумору і не витонченими манерами, крім того, ми вважаємо доречним оцінити рівень цього персонажу як низький. Несерйозність цього персонажу знову ж таки підкреслює стереотип про меншини (в даному випадку носіїв афроамериканської вимови) як менш освічених членів суспільства. Кіт у чоботях з середнім рівнем софістікації, на нашу думку, має іспанський акцент для того, щоб передати колорит Іспанії і підкреслити посилання на іншого відомого вигаданого народного героя Нової Іспанії - Зорро. Королева Лілліан перш за все знатна особа і одна з головних фігур королівського двору. Цей персонаж має високий рівень софістікації і в цьому випадку, ми вважаємо, що англійська літературна вимова вдало підкреслює статусність персонажа.

Говорячи про персонажів, що мають негативне ставлення до головного героя - всі 4 персонажі мають англійську літературну вимову і мають високий статус.

Окремо варто роздивитися персонажа Капітана Крюка. Цей герой має нейтральне ставлення до головного героя, хоча і на перший погляд викликає неприємне враження. В нього низький рівень софістікації і груба натура, англійська літературна вимова в цьому випадку підкреслює холодну натуру персонажа.

У 8 з 11 прибічників головного героя низький рівень софістікації, крім того, 7 з них розмовляють з загальним американським акцентом. Виходячи з таких даних, можна припустити, що спільний акцент і рівень софістікації в деякому сенсі виділяють прибічників в окреслену групу. Винятками з цієї групи є Віслюк, особливості якого описані вище, Фіона з англійською літературною вимовою та Кіт у чоботях, про якого також згадано вище. Говорячи про Фіону - це персонаж королівського походження і з високим рівнем софістікації. В деякому сенсі було б логічно почути цю героїню з англійською літературною вимовою, оскільки її батьки говорять саме з нею. Однак Фіону і її батьків поєднує лише високий рівень софістікації і королівське походження.

Характерною особливістю шотландського акценту як і в минулому фільмі є вимова шотландського "Aye"[əi] та слів категорії NURSE з шотландською вимовою, наприклад слово word як /wɔrd/. Вимова / r / відбувається в кінці слів, як у tender moment, або між голосною і приголосною, як у fork, і вона відрізняється від американського / r / еквівалента тому, що в цьому випадку вимовляється [r] замість [ɹ]. Система голосних адаптована до шотландської англійської, і в його мовленні є ступінь монофтонгізації, який не схожий на будь-який інший акцент персонажів, наприклад, - "anyway", "Donkey" або "tone".

У персонажа Кота у чоботях на фонетичному рівні домінує головна іспанська система голосних, яка впливає на його англійську вимову та, як наслідок, голосні не вимовляються як відкриті чи довгі. Англійські дифтонги спрощуються до п'ятих голосних звуків, хоча і з включенням [ə] в деяких випадках. Протягом його діалогу існують послідовні приклади. Є тенденція, що фрікативи англійської мови вимовляються як глухі, як у прикладах 'garbage', а також вимова / z / як глухої, через відсутність дзвінких фрикативних звуків в кінцевій позиції з іспанським акцентом. Інша особливість - втрата остаточного оклюзійних приголосних, коли перед ними стоїть інший приголосний, в даному випадку альвеолярного у gold.

Фонетичний рівень вимови Віслюка виявляє багато особливостей, таких як неротичність, яка з'являється у словах таких як: Parker, harder, farmer. Ще однією особливістю є монофтонгізація, яскравим прикладом якої є «I may». Віслюк також у своїй вимові подовжує голосні.

Фонетичний рівень персонажів з англійською літературною вимовою також виявляє багато особливостей. По-перше, усі / h / придихові; вимова / t / набуває зубних якостей, на відміну від альвеолярних, за винятком випадку "is it on", коли інтервокалічне / t / дзвінке і одноударне.

Мадагаскар (2005)

Пригоди анімаційного фільму «Мадагаскар» починаються у Нью-Йоркському Центральному Зоопарку, але згодом переміщуються на острів Мадагаскар. Це історія про чотирьох друзів: лева Алекса, зебри Марті, жирафа Мелмена та гіпопотама Глорії.

Одна з особливостей фільму полягає в тому, що майже всі персонажі є тваринами, а друга особливість - частина тварин відпочатку приручена в зоопарку і звикла до людей, а не до реалій світу дикої природи, а інша частина тварин - дикі тварини з острова Мадагаскар, де кожний по-своєму намагається вижити у диких умовах. Винятком є єдина другорядна людина-персонаж - бабуся. Отже, персонажі вже можуть бути розділені на дві групи.

У фільмі присутні 14 персонажів, з них 9 розмовляють з загальним американським акцентом, 3 - з афроамериканським акцентом і 1 з індійським акцентом. Також у фільмі присутній лише 1 жіночий персонаж, решта – антропоморфні тварини.

Відпочатку було важко виявити головного героя, оскільки найбільше екранного часу мають лев Алекс та зебра Марті, але за логікою головний персонаж є все ж таки лев Алекс, який від початку у самому зоопарку має статус «короля міста Нью-Йорк». Хоча згадані вище два персонажі є кращими друзями, їх акценти різняться, оскільки Алекс розмовляє з загальним американським акцентом, а Марті схилен до афроамериканського акценту. Це може бути пояснено тим, що ці герої мають дещо різний світогляд тому, що Алекс обожноє свій дім і

Нью-Йорк разом з його мешканцями, а Марті воліє покинути зоопарк і втікти у світ дикої природи. Серед двох персонажів Марті здається більш легковажним. Говорячи про двох інших персонажів з цієї четвірки - Мелмена та Глорію, вони мають загальний американський і афроамериканський акценти відповідно. Мелмен серед чотирьох друзів має найвищий рівень освіченості, але в той же час він багато панікує, гепорболізує і недостатньо добре

контролює емоції. Глорія натомість розважлива, хоча і не відрізняється високим рівнем освіченості, крім того, персонаж має характерну інтонацію і перехід на фальцет під час вираження скептицизму або, наприклад, розгніваності.

У зоопарку серед другорядних персонажів є 4 пінгвінів і 2 мавпи, одна з мавп німа. Перераховані персонажі мають загальний американський акцент і виступають на боці чотирьох головних персонажів, але їх рівень софістікації неоднорідний.

Відпочатку очікувалося, що тварини, які належать до світу дикої природи і, які живуть далеко за межами Нью-Йорка матимуть інші акценти. В деякому сенсі ця думка виправдалася, оскільки головний персонаж з острова Мадагаскар - король Джуліан, має індійський акцент. Король Джуліан має роль комічного персонажу з низьким рівнем софістікації, крім того, він не має чіткої позиції стосовно головного героя і більше має намір використати його вплив і особливий статус. В той же час помічник короля - Моріс, має афроамериканський акцент і негативно відноситься до головного героя, хоча і має високий рівень софістікації. На нашу думку, цьому персонажу іноземний акцент був надан для того, щоб підкреслити належність персонажа до іншої локації і походження.

З точки зору статистики, 5 з 7 персонажів-прибічників головного героя мають загальний американський акцент. Винятками у цьому випадку є герої Марті і Глорія, які були розглянуті вище. Крім того 3 з 4 персонажів з високим рівнем софістікації розмовляють з загальним американським акцентом, винятком є Моріс, який також був розглянут вище.

Рататуй (2007)

Історія анімаційного фільма “Рататуй” розгортається у сучасному Парижі.

Головний герой, - Ремі - дуже розумний та амбітний молодий щур із надзвичайно гострими почуттями смаку та запаху, який мріє стати кухарем, як його кумир, покійний Огюст Густо. Однак, решта його щурячої колонії, включаючи його брата Емілія та його батька Джанго, цікавляться їжею лише для існування. Одного разу, коли колонія була змушена тікати з їхнього дому, Ремі відокремлюється від клану і врешті опиняється над кухнею ресторану “Густо” в Парижі.

Коли Ремі спостерігає, як молодий прибиральник на ім'я Альфредо Лінгвіні намагається виправити зіпсований ним суп, він усвідомлює, що хлопець ненавмисно псує його ще більше і тоді щур виправляє його помилки. Лінгвіні ловить його на місці, але не розкриває його власнику ресторану. З цього моменту починаються головні події фільму.

Серед 19 персонажів анімаційного фільма 5 розмовляють з загальним американським акцентом, 9 персонажів - з французьким, 2 персонажі з англійською літературною вимовою, 1 - з афроамериканським акцентом, 1 - з індійським, 1 - німецьким акцентом (крім того, спостерігаються південно-американський акцент, іспанський та шотландський). Мовне різноманіття найяскравіше спостерігається саме у сценах на кухні.

Цікавий той факт, що зі стандартним американським акцентом розмовляють лише щури (Ремі включно) і Лінгвіні, тобто всі антропоморфні персонажі і одна людина, останній в свою чергу - один з головних героїв. Всі інші персонажі-люди мають іноземний акцент. Оскільки фактично головним героєм є щур Ремі, а Лінгвіні вважається головним героєм через велику кількість екранного часу і тісний зв'язок з Ремі, визначення природи інших персонажів проводилося відносно щура. Логічно, що підтримувати щура можуть тільки щури, а люди по факту вважаються ворогами, отже, цілком логічно припустити, що іншим щурам був надан загальний американський акцент для того, щоб підкреслити їх позитивний статус, тобто статус союзників.

В той же час, інші 12 нейтральних персонажів говорять з іноземними акцентами, серед союзників 4 персонажі говорять з загальним американським акцентом і 1 з французьким акцентом (Густо), 1 антагоніст (Живодер) розмовляє з французьким акцентом. Варто звернути увагу на Густо - уявного друга Ремі і покійного шеф-кухара. Цей персонаж розмовляє з сильним французьким акцентом, однак, він людина і оскільки всі інші союзники розмовляють з загальним американським акцентом, Густо мав би розмовляти з акцентом союзників, але, є ще інший факт - у фільмі в одній сцені з'являється ще декілька примар Гюсто, які розмовляють з різними акцентами (південно-американський, іспанський та шотландський).

Як вже було сказано раніше, ми визначаємо природу персонажів відносно їх ставлення до головного героя але, в такому випадку, з першого погляду головним антагоністом вважається Антуан Его, який в свою чергу має англійську літературну вимову, крім цього персонажу, англійську літературну вимову також має його помічник - Міньон. Такий розподіл логічно пояснити тим, що обидва персонажі досить холодні, але і в той же час, на нашу думку, мають високий рівень софістікації. Ми вважаємо, що це підкреслює деяку стереотипність ніби усі носії англійської літературної вимови "холодні". Однак виникає питання: чому Живодер-антагоніст має французький акцент? На нашу думку, Живодер достатньо комічний персонаж в порівнянні з Его, тож жартівливий французький акцент йому "пасує" більше, ніж стриманий тон.

З точки зору рівня софістікації - 6 персонажів (головний герой включно) мають високий рівень софістікації, 3 - середній, 9 - низький.

Виходячи з вище приведених фактів, можна зробити висновок, що режисери фільму виокремили головних героїв за допомогою загального американського акценту, цей же акцент надали союзникам, іноземні акценти надані нейтральним персонажам і антагоністу. Англійська літературна вимова була надана "холодним", стриманим персонажам.

Як приборкати дракона (2010)

Другий фільм у якому присутня англійська з шотландським акцентом - "Як приборкати дракона". З 13 персонажів історії шість - носії загальноамериканської англійської - , а сім - англійської з шотландським акцентом. Цікаво, що цей розподіл діалекту супроводжується поділом за віком: на Берку, вигаданому острові, заселеному вікінгами та місцем подій, всі дорослі розмовляють шотландською англійською мовою, тоді як усі діти, або підлітки, говорять загальноамериканською. Дорослі сприймають драконів, які часто прилітають на острів, щоб пограбувати їжу, як загрозливих монстрів, яких потрібно вбити, але діти швидко усвідомлюють, що дракони просто намагаються захиститися і насправді доброзичливі. Мовна різниця двох груп допомагає підкреслити розділення поколінь у способі їхнього мислення. Однак навряд чи це єдина причина, за якою автори фільму вирішили мовно диференціювати героїв. Оскільки фільм випускався в Голлівуді, режисери могли спробувати зробити головного героя та його друзів більш привабливими для своєї аудиторії, - американських дітей.

Проте залишається питання, чому режисери взагалі вирішили надати дорослим персонажам шотландський акцент. Для вікінгів шотландський акцент - не найлогічніший чи історично точний вибір. І все-таки Стоїк Величезний, Гоббер-Відрижка та Флегма Лютий разом з іншими дорослими, які живуть на Берку, є носіями шотландської англійської мови. Можна припустити, що вікінги з шотландським акцентом є продуктом індексичності другого порядку. Отже, вікінгам міг бути присвоєно шотландський акцент не тому, що вони вважаються шотландцями, а тому, що вони сильні, безстрашні, грубі воїни, і творці фільму вважають, що шотландський акцент сигналізує саме про це. Цей показник індексу в своїй функції є вже існуючим стереотипом, який пов'язаний не з Шотландією та шотландцями, а з носіями шотландської англійської мови.

Загалом, усі носії сучасної шотландської англійської мови позитивно зображені у фільмі. Примітний, тим не менш, той факт, що у фільмі вони зображені як позитивні, але в романтизованому контексті простіших часів. У випадку із фільмами “Як приборкати дракона” та “Хоробра серцем” культура доповідачів груба, з безліччю кулачних поєдинків та жахливого гумору. У “Хоробрій серцем” є свої персонажі, які носять кілти та грають на сопілці так. Сміливі та жорсткі вікінги в «Як приборкати дракона», а також клани в «Хоробрій серцем» смішні та приємні, але їх також зображують як «потворних, недбалих та неосвічених». Дослідження показує, що сільська шотландська вимова аж ніяк не є зображенням минулого, оскільки вона все ще жива, принаймні в анімаційних дитячих фільмах. Тим не менше, майже одночасно з'являється крутий, розумний і більш витончений образ, який можна характеризувати як нове зображення шотландських носіїв англійської мови.

Заплутана історія (2010)

Події анімаційного фільму «Заплутана історія» розгортаються у казковій Німеччині часів середньовіччя. Фільм знят за мотивами казки братів Грімм «Рапунцель». Ця картина блища по духу до ранніх робіт Діснея, оскільки у фільмі традиційно присутній антагоніст, який стає на заваді головній героїні - принцесі. Крім того, є два казкові антропоморфні персонажі, які свідомі як люди, але не розмовляють.

З 11 персонажів у фільмі присутні лише 2 жіночі персонажі, які розмовляють, а всі інші - лише чоловічі. 8 персонажів разом з головною героїнею розмовляють з загальним американським акцентом, 1 персонаж розмовляє англійською літературною вимовою і 2 персонажі мають німецький акцент.

Оскільки історія у цьому фільмі в деякому сенсі класична, одразу простежується контраст між головною героїнею - Рапунцель, і її антагоністом - Матір'ю Готел. З точки зору візуалізації, Рапунцель як і багато принцес в

адаптаціях Діснея має світлу шкіру і очі, природню витонченість і в загальному приваблює глядача. На відміну від Рапунцель Матір Готел має чорне волосся і бліду шкіру. Окрім зовнішності контрастують і акценти - типовий загальний американський акцент Рапунцель і англійська літературна вимова Матері Готел. Останній персонаж вирізняється лицемірством і підступністю. Отже, в фільмі знову підтверджується думка про те, що антагоністи і непривабливі персонажі мають іноземний акцент.

Головним прибічником Рапунцель у фільмі є Флін Райдер, який також має загальний американський акцент.

Окрім Райдера, у фільмі є група бандитів, яка має загальний американський акцент. Ці персонажі є прибічниками головного героя і мають спільні з ним інтереси, крім того, всіляко йому допомагають, незважаючи на те, що роль «бандита» має на увазі робити погані речі і відповідати критеріям класичних «лиходіїв».

З іншого боку, присутні ще 2 персонажі-бандити, які на відміну від першої групи, мають іноземний (німецький) акцент. Окрім акценту, ці два герої відрізняються грубою зовнішністю, відсутністю співчуття і гуманності. Однак протягом фільму з їхнього боку не спостерігається особистого негативного відношення до головного героя. Отже, німецький акцент був наданий для того, щоб зробити контраст між бандитами-добряками і класичними бандитами, до того ж цей акцент підкреслює грубість, що зображає даний акцент стереотипно непривабливим.

Останніми другорядними персонажами є солдати, які розмовляють з загальним американським акцентом. Ці персонажі нейтральні до головної героїні і, на нашу думку, тому вони не відрізняються іноземним акцентом.

Говорячи про рівень софістичності, на тлі всіх персонажів вирізняються обидві групи бандитів, оскільки в них всіх стереотипно низький рівень

софістікації. Серед всіх персонажів тільки два мають високий рівень софістікації - Рапунцель та Матір Готел.

Отже, у фільмі простежуються деякі тенденції стосовно вибору акцентів для персонажів, помітний контраст між позитивними і негативними персонажами на рівні акценту і рівня софістікації.

Хоробра серцем (2012)

Один з фільмів вразив кількістю носіїв шотландського акценту. Анімаційний фільм “Хоробра серцем” (Дісней), події якого відбуваються у високогір’ї середньовічної Шотландії, має 13 з 14 персонажів, що говорять з шотландським акцентом. Однак, цей випадок можна віднести до практики використання нетипового акценту для підкреслення специфіки місця подій. Дванадцять з тринадцяти персонажів, що говорять з шотландським акцентом можна позначити як носіїв сучасної шотландської мови без будь-якого регіонального маркера. Хоча більшість акторів озвучування, взятих для фільму, насправді шотландці, шотландська вимова, про яку йдеться у фільмі є досить чіткою, можна припустити, що використаний шотландський акцент має функції лише в тій мірі, яка дозволяла американській аудиторії без зусиль розуміти героїв.

Фонологічно аудиторія отримує саме те, що вона очікує почути: трель [r], /l/ звучить як /ɛ/, /au/ вимовляється як /ɑ:/, голосні /o/ та /u/ розтягуються та подовжуються тощо. Приклад наведено нижче:

Меріда: It’s just my bow!

Речення сказане Мерідою, героїнею історії та носія шотландського акценту, є хорошим прикладом точною вимовою голосних, оскільки це звучить як [ɛtsdʒʌst ma: bu:].

Меріда та її мати, королева Елінор, зображені носіями шотландської англійської мови, що означає, що, мовно кажучи, вони є частиною тієї самої спільноти, що і члени клану.

Однак один персонаж вимагає більш ретельного дослідження: МакГріффіні молодший. Старший син клану МакГаффіні приходить до замку Данброх разом із старшими синами кланів Макінтош і Дінгвол, щоб змагатися за руку дочки Данброха, Меріди, героїні історії. МакГріффіні молодший виділяється навіть перед початком змагань: його важкий доричний акцент робить його неможливим розуміти, як глядачам, так і всім іншим персонажам історії. Коли тільки він не говорить, - інші персонажі розгублено роблять паузу, потім ігнорують його і роблять вигляд, ніби нічого не говорили взагалі. Такі реакції зменшують значення, яке надається його словам і тим самим для нього як для особистості. Це підтверджується його виступом на змаганнях. Меріда обирає стрільбу з лука як дисципліну, яка визначатиме переможця змагання, надаючи цим серйозне значення. Жоден з конкурентів не є особливо талановитим лучником, але марний Макінтош молодший потрапляє в ціль близько до середини і, таким чином, Дінгволл-молодший потрапляє в яблучко. Натомість МакГаффіні-молодший взагалі навіть не влучає своєю стрілою в ціль, що робить його найгіршим з трьох, не тільки в стрільбі з лука, але і в змаганні за руку героїні. Навіть пихатий хлопець від якого віє проблемами та глупотою, який до того дуже непривабливий, зображується більш відповідним до більшості персонажів, ніж персонаж, який розмовляє з досить специфічним акцентом. Таким чином, важкий регіональний шотландський діалект, доричний діалект, зображен як комічний і незрозумілий, тому мовці ключового акценту не можуть спілкуватися. Можна стверджувати, що аудиторія, швидше за все, не ідентифікувала б діалект МакГаффіні як доричний, що означає, що цей маркер можна прийняти як репрезентативний для всіх регіональних шотландських діалектів, можливо навіть британських, які суттєво відхиляються

від сучасної шотландської англійської чи навіть від англійської літературної вимови.

Меріда та її мати, королева Елінор, зображені носіями шотландської англійської мови, що означає, що, мовно кажучи, вони є частиною тієї самої спільноти, що і члени клану.

На відміну від грубих чоловіків, обидві жінки розумні, сильні та зовнішньо привабливі, пасивно керують королівством, впливаючи на рішення чоловіків. Таким чином, новий статус високого престижу шотландського акценту може бути представлений через двох жіночих персонажів. Як показало це дослідження, шотландська англійська мова призначається переважно носіям чоловічої статі і, що цікаво, використовується по-різному, коли призначається жіночим персонажам. У цьому конкретному випадку не можна сказати, що, мабуть, існує тенденція зображати жінок-мовців певного «нестандартного» різновиду акцентів більш позитивно, ніж мовців-чоловіків через відсутність більшої кількості інформації.

Крім того, варто підкреслити, що носій літературного англійського акценту не головний герой, а другорядний. Ворона важко віднести до позитивних персонажів, скоріше за все, це нейтральний персонаж за своєю природою. До того ж, цей персонаж не є людиною, а є антропоморфним персонажем.

Цікаво відмітити те, що у анімаційному фільмі немає жодного носія літературного англійського акценту. У фільмі взагалом присутні 7 позитивних персонажів, 6 нейтральних та жодного негативного персонажу, тобто злодія. Можливо через відсутність негативних персонажів у даному анімаційному фільмі не простежується використання якихось інших акцентів.

Холодне серце (2013)

Події фільму відбуваються у вигаданому королівстві - Арендел, яке нібито розташоване в Норвегії. Хоча на декорації фільму сильно впливають

скандинавські елементи (типова архітектура, одяг, використання скандинавських рун у текстах тощо), очікувалося, що у анімаційному фільмі будуть переважати нетипові акценти англійської мови. Але більшість персонажів говорять із стандартною американською вимовою.

Двох головних героїв Ельзу та Анну озвучують дві відомі американські актриси. Хоча обидві повинні зобразити норвезьких принцес, вони все ж таки говорять з загальною американською вимовою протягом усього фільму. Всі члени родини також говорять зі стандартним американським акцентом.

Єдиними героями фільму з нестандартними американськими акцентами є Оукен (шведський власник торгової лавки та сауни), герцог Варавський (другорядний антагоніст сюжету), та капітан корабля.

Найвідоміша фраза Оукена - “Yoo-hoo! Big summer blow out!” звучить як [ju-hu! big smtl blou out!]. Ця фраза вимовляється персонажем з дуже сильним шведським акцентом. Проте актор озвучування, Кріс Уільямс, не швед, а американець, який імітував автентичний акцент для створення цього персонажа. Оукен - один з найбезглуздіших персонажів фільму, і його існування, мабуть, було створено лише для комічного шоу. По суті, єдиним персонажем, який розмовляє зі шведським акцентом у анімаційному фільмі, події якого розгортаються у Скандинавії - персонаж, якого просто неможна сприймати серйозно. Таким чином, персонаж, який представляє акцент та мову скандинавської країни, є лише другорядним персонажем, який присутній виключно для сміху глядачів. Через те, що Оукен зображений у фільмі як досить грубий, пихатий і, більше того, дурнуватий герой, можна припустити, що акцент був обраний студією для навмисного підсилення упереджень щодо мови за допомогою присвоєння його до персонажу. Чи може таким чином, наприклад, грубість асоціюватися зі шведським акцентом? Щоб відповісти на це питання варто розглянути ще одну деталь.

В епізоді, де Ельза вже має урочисто отримати титул королеви, єпископ читає урочисту промову варіантом протоісландської мови. Хоча теоретично інші мови не входять в рамки цієї роботи, виявлення нюансів цього моменту може допомогти зрозуміти загальну логіку розподілу акцентів у фільмі. Отже, єпископ читає такий уривок: “Sem hón heldr inum helgum eignum ok krýnd í þessum helga stað ek té fram fyrir yðr...”. Він перекладається як “Вона має найсвятіші властивості і коронована в цьому святому місці, я представляю вам ...”. Вже згодом, коли сюжет розгортається, стає зрозуміло, що Ельза, головна героїня, не задоволена своїм становищем і вона дуже хотіла би втікти. Однак, будучи королевою, це занадто відчайдушне рішення.

Можна припустити, що сильний шведський акцент Оукена і фрагмент промови протоісландською мають певний сенс і вони символізують старий устрій, відсталість. Ні персонаж Оукен, ні епізод з промовою не мають якогось прямого негативного відтінку, однак, згідно з сценарієм, головна героїня має отримати внутрішню свободу, а її статус і символічне коронування “протоісландською” її обтяжують, тож, вона має цього позбутися.

Інший персонаж, що розмовляє з нетиповим акцентом - Герцог Варавський, герцог сусіднього королівства. Цей герой нестерпний і жадібний. Він нахабний і злий, хоча і його злісність зображується у жартівливій формі. Герцог зображений у вигляді маленького чоловічка з великим носом, сивими вусами і лисиню. За даними Disney Wiki, герцог - німець(герцог), а Везелтон (королівство) знаходиться в Німеччині. Однак у акценті помітна чиста британська вимова, а не німецька. Наприклад, у своїй ексцентричній танцювальній сцені з Анною він ставить їй запитання: “Speaking of, so great to have the gates open. Why did they shut them in the first place? Do you know the reason?” ([’spi:kiŋ ɒv, səʊ greɪt tu: hæv ðə geɪts ’əʊpən. waɪ dɪd ðeɪ ʃʌt ðeɪm ɪn ðə fɜ:st pleɪs? du: ju: nəʊ ðə ’ri:zn?’]). Герцог має британський акцент, можливо, тому, що це було визнано менш зухвалим, ніж німецький, хоча Дісней

стверджує, що він з Німеччини. Стандартна англійська вимова часто супроводжується стереотипом, що вона підкреслює інтелект, елегантність та аристократичний статус. Цей шикарний британський акцент доповнює його круглі окуляри та елегантний зовнішній вигляд. Це додає йому вигляду вченої, могутньої фігури. Метою герцога Варавського було розкрити таємниці Аренделу і використати його багатство. Його зловмисний намір поєднується з правильним британським акцентом, особливо в його фразі: "Ah, Arendelle, our most mysterious trade partner. Open those gates so I may unlock your secrets and exploit your riches." ([ɑ:, 'arəndəl , 'aʊə məʊst mis'tiəriəs treɪd 'pɑ:tənə. 'əʊrən ðəʊz geɪts səʊ ət meɪ ʌ 'lɒk ʒə: 'si:kri:ts ænd'eksplɔɪt ʒə: 'rɪtʃɪz.]). Його зображують як вторинного антагоніста, оскільки він завжди намагається використати свій вплив, щоб налаштувати королівство проти Ельзи. Як другий персонаж, який зображений без акценту стандартної американської англійської мови, він також має чітке негативне сприйняття.

Останній персонаж другого плану зі стандартним англійським акцентом - французький сановник. Цей персонаж з'являється на екрані в самому кінці фільму і говорить лише декілька фраз, але цього достатньо, щоб ідентифікувати стандартну англійську вимову, хоча він і француз. Цікаво те, що у фразі героя використовується застаріла конструкція "shall" і застарілий британський варіант "негідника" - scoundrel: "I will return this scoundrel to his country. We shall see what his twelve big brothers think of his behavior." ("[aɪ wɪl rɪ'tɜ:n ðɪs 'skaʊndrəl tu: hɪz 'kʌntri. wi: ʃæl si: wɒt hɪz twelv bɪg 'brʌðəz θɪŋk ɒv hɪz bɪ'heɪvjə.]). Цей персонаж зображений достатньо зверхнім, інтелігентним, витриманим, тобто ідеальним холодним аристократом, що, на нашу думку, підкреслює стереотип про стандартну літературну вимову. Окрім того, як і у герцога, так і у сановника відсутня ротичність.

Загалом, із 19 персонажів лише 1 персонаж має англійську зі шведським акцентом і 2 персонажі мають стандартну англійську вимову. Якщо перший

персонаж зображений комічним, як і його акцент, то останні два зображені прохолодними аристократами, і більше того, один з них (герцог) зображен як вторинний антагоніст.

Зоотрополіс (2016)

Події фільму відбуваються в вигаданому сучасному місті, яке заселене антропоморфними тваринами. Спочатку зображена локація на фермі, скоріше за все передмісті самого Зоотрополіса. Ідея самого міста полягає в тому, що всі тварини рівні і кожен може бути тим, ким хоче бути.

Всі персонажі цього анімаційного фільму – антропоморфні тварини, отже, гендер персонажів визначити не вдалося. Говорячи про різноманіття акцентів, спостерігаються 10 персонажів з загальною американською вимовою, 5 з афроамериканським акцентом, 1 з італійським акцентом і 1 з південноамериканським акцентом. Оскільки всі персонажі антропоморфні, неможливо встановити якусь етнічну залежність.

Головна героїня - Джуді Гопс, має загальноамериканський акцент і високий рівень софістікації, вона має 8 прибічників, з яких 7 також мають загальний американський акцент, окрім персонажа Якса - він має афроамериканський акцент. Всі прибічники Джуді демонструють високий або середній рівень софістікації.

У цьому анімаційному фільмі досить важко визначити антагоніста, оскільки він виявляється майже в кінці фільму у ролі Дуні Вівцянки. Цей персонаж відпочатку виступає у ролі прибічниці головної героїні і також має загальний американський акцент і високий рівень софістікації, тобто від початку фільму ми не маємо жодного натяку на те, що природа персонажа насправді лиха і це не підкреслюється наданням персонажу якогось нетипового акценту.

Крім того існує ще один цікавий персонаж з південноамериканським акцентом - Гідеон Грей. Цей герой з'являється у спогадах головної героїні у якості поганого хлопця зі школи, який її ображав і знущався, але в той же час Гідеон з'являється вже у кінці фільмі у роді порядного чоловіка, якому прикро за вчинене у минулому. Цікаво те, що цей персонаж має низький рівень софістікації і модна припустити що в деякому сенсі недалекість виражається у своєрідному південному акценті.

Окремо варто роздивитися персонажа Якса. Як вже було сказано вище, він розмовляє з афроамериканським акцентом. Цікаво те, що цей персонаж має образ деякого «хіппі» і ледачі: досить врівноважений, має розпатланий зовнішній вигляд, крім того, фізичний силует сторблений, розслаблений, крім того його ім'я більше нагадує прізвисько. Це наводить на думку про те, що афроамериканський акцент надан для того, щоб підкреслити деяку інерідність і навіть маргінальність, тож, можна стверджувати, що акцент підтверджує стереотипні думки щодо представників афроамериканського етносу.

Нетиповий італійський акцент має Містер Біг, який напочатку зустрічі з Джуді та її напарником Ніком, мало не дає наказ їх позбутися. Однак в справу втручається його дочка і стає на заваді наказу батька. На відміну від батька дочка говорить з загальним американським акцентом і в конкретному випадку проявляє більшу гуманність. Варто підкреслити те, що дочка ще на першій зустрічі з Джуді стає її прибічницею. Тож Містер Біг з його італійським акцентом і мабуть стереотипним судженням про народи південних країн з їх притаманною імпульсивністю виглядає досить безглуздо.

Ще 3 персонажі, що мають афроамериканський акцент - Дюк Хорьковець, шеф Гримало, інструкторка та Фінік. Дюк Хорьковець має роль вора-невдахи і в цілому персонажа, який провокує безліч проблем. Ці характеристики наводять на думку що, афроамериканський акцент знову підтримує стереотип про високий рівень кримінальності серед представників афроамериканського

етносу. Шеф Гримало в свою чергу виконує роль порядного поліцейського хоча і доволі грубого та впертого. У випадку із цим персонажем варто зазначити, що він не є прибічником головного героя і не сприяє його розвитку, а навпаки заторможує процес. Останній герой - Фінік, виступає у ролі негідника і спекулянта, однак він значно успішніший, ніж Дюк Хорьковець. Фінік візуально зображен в образі представника реп-культури, що знов таки стереотипно для афроамериканського етносу. Інструкторка в академії Джуді не має наявних негативних рис, вона дещо груба і імпульсивна, однак її ставлення до головної героїні дещо зверхнє і прохолодне. Отже в усіх чотирьох випадках афроамериканський акцент був надан персонажам з певними негативними рисами, у випадках, коли персонажі не сприяють успіху головної героїні або маргінальним елементам суспільства.

Отже, у фільмі можна помітити окреслені групи персонажів з певним акцентом що збігаються з їх ставленням до головного героя.

Моана (2016)

Анімаційний фільм «Моана» розповідає про міфічну пригоду, що відбулась 2000 років тому на островах південної частини Тихого океану. Події відбуваються на вигаданому острові Мотунуї, на якому живе плем'я головної героїні - Моани.

З 9 персонажів фільму 5 мають новозеландський акцент і 4 - загальний американський акцент, крім того, лише 3 персонажі жіночі. У фільмі присутній 1 виражений антагоніст - Те Ка, але цей персонаж не розмовляє впродовж всього фільму, але крім нього є ще включений антагоніст - краб Таматоа.

Першим цікавим фактом є те, що всі персонажі-прибічники мають загальний американський акцент як і головний герой. У фільмі членами родини є мати, бабуся і батько Моани, останній в свою чергу має новозеландський акцент. На нашу думку, це пов'язано з тим, що батько Моани забороняє відвідувати океан, до якого так тягнеться дівчина і всіляко перешкоджає ідеї

Моани виправити важку ситуацію на острові, хоча і героїня ризикує собою. Мати Моани має нейтральне відношення, вона не сприяє доньці, але і не перешкоджає. Таким чином, батько на відміну від бабусі не є прибічником, хоча і являється одним з батьків.

Два головних прибічника Моани є її бабуся Тала та Мауї, які мають загальний американський акцент.

Другорядний антагоніст Таматоа має вороже ставлення до головної героїні і її союзника Мауї і, на нашу думку, щоб краще розмежувати прибічників і тих, хто стає на заваді персонажу був надан новозеландський акцент.

Всі інші другорядні персонажі фільму мають новозеландський акцент і мають нейтральне ставлення до головної героїні.

Говорячи про рівень софістікації, з 3 персонажів всі 3 мають високий рівень.

Отже, антагоніст, батько, що стає на заваді та другорядні персонажі мають іноземний акцент, а всі прибічники - загальний американський акцент.

Коко (2017)

Події мультфільму відбуваються у вигаданому мексиканському містечку у сім'ї Рівера і паралельно у світі мертвих. Центральною подією фільму є традиційне мексиканське свято - День мертвих.

З 18 персонажів фільму 9 - жіночі і 9 - чоловічі персонажі. Цей анімаційний фільм не відрізняється великою кількістю акцентів тому, що виявлено лише два акценти - загальний американський акцент (6 персонажів) і іспанський (12) персонажів).

Оскільки головний герой - Мігель, що розмовляє з загальним американським акцентом, визначення ролей інших персонажів буде проводитися відносно їх ставлення до хлопчика. На перший погляд здається

логічним віднести всіх членів родини Мігеля у категорію прихильників, але більшість з них стають на заваді героєві. Проблема полягає в тому, що родина не дозволяє хлопчику займатися улюбленою справою і всіляко псує будь-які спроби досягти майстерності грі на гітарі і стати музикантом. Всі спроби головного героя закінчуються поразкою і сварками. У світі живих хлопчик майже не отримує підтримки. Варто звернути увагу на те, що більшість персонажів фільму - родина Мігеля (13 персонажів), інші персонажі - антагоніст Ернесто де ла Круз і другорядні персонажі.

Цікаво те, що 5 персонажів, які стають на заваді, мають іспанський акцент. Серед цих персонажів також Ернесто де ла Круз - головний антагоніст фільму. Говорячи про рівень софітікації в цій групі персонажів, 4 мають середній рівень і 1 - низький.

Група прихильників головного героя теж виглядає достатньо окресленою тому, що з 5 персонажів 4 розмовляють з загальною американською вимовою (як і головний герой) і 1 персонаж - Фріда Кало, розмовляє з іспанським акцентом. З точки зору рівня софітікації, 3 персонажі мають середній рівень і 2 персонажі мають високий рівень софітікації.

Однак варто детальніше розглянути Фріду Кало. На нашу думку, Фріда Кало становить виняток оскільки обраний акцент підкреслює колорит і суто південну емоційність, крім того прототип є культовою фігурою в мексиканському світі і сильний іспанській акцент підкреслює належність до мексиканської культури. З іншого боку, це наводить на думку про те, що персонаж зображений дещо стереотипно.

В категорії нейтральних персонажів теж прослідковується деяка тенденція. З 7 персонажів 6 мають іспанський акцент і 1 - загальний американський акцент. Персонаж-виняток має роль ведучої конкурсу у фільмі і не має жодної сімейної спорідненості з головним героєм. Ми вважаємо, що

таким чином персонаж виглядає більш нейтральним відносно всіх інших персонажів.

Отже, у фільмі групи прихильників і персонажів, що стають на заваді, достатньо чітко окреслені за допомогою акценту і рівнем софістікації. Цікаво те, що високий рівень софістікації мають лише прибічники головного героя, а низький - нейтральні персонажі і 1 персонаж, який стає на заваді.

З точки зору композиції мультфільму, саме містечко Мігеля зображене досить маленьким, плоским і тьмяним, а світ мертвих стає контрастом, оскільки він виглядає неймовірно кольоровим і будівлі спрямовані високо вгору. Беручи до уваги висновки про те, що акцент в деякому сенсі розмежовує дві протилежні групи персонажів, вся композиція фільму виглядає логічною, оскільки вона побудована на контрасті.

У ході виявлення тенденцій серед розподілу персонажів було вирішено враховувати показник не менше 70%, отже, було зафіксовано 7 груп персонажів-прибічників головного героя, яким був наданий загальний американський акцент.

Говорячи про протилежну описаній вище категорію – персонажі, що стають на заваді, також є певний показник тенденції. Серед переліку анімаційних фільмів було виявлено 6 груп, показники яких також перевищували 70% одного акценту. Серед них була виявлена 1 група персонажів з загальним американським акцентом, 1 група з афроамериканським акцентом, 1 група з регіональним британським акцентом, 1 група з літературною англійською вимовою та 2 групи з іноземними акцентами. Отже, нестандартні акценти все ж таки переважають серед негативних персонажів.

3.2 Загальні тенденції використання акцентів в анімаційних фільмах

У цьому пункті ми мали на меті роздивитися співвідношення акцентів з такими змінними, як вік, гендер, роль персонажів, етнічність та рівень софістикації більш детально за допомогою зібраних даних всіх фільмів разом.

В результаті збору даних в загалом було виявлено 12 акцентів, серед них: загальний американський акцент, літературна англійська вимова, шотландський акцент, іспанський акцент, французький акцент, афроамериканський акцент, новозеландський акцент, індійський акцент, шведський акцент, італійський акцент, німецький акцент та південноамериканський акцент.

Як і передбачалося, домінуючим акцентом є загальний американський акцент, з яким розмовляли 85 персонажів. Іноземні акценти є другими за кількістю мовців, таким чином, цей акцент був наданий 35 персонажам. На третьому місці з показником 21 мовець посідає британський регіональний акцент – шотландський. Наступними за кількістю ідуть носії англійською літературною вимовою з показником 13 персонажів, 10 персонажів з афроамериканським акцентом і 1 персонаж з регіональним британським акцентом (південноамериканський).

Надалі ми мали на меті простежити тенденції розподілу акцентів. Для цього було сформовано п'ять пар змінних:

- 1) акцент - гендер;
- 2) акцент - вік;
- 3) акцент - етнічна належність;
- 4) акцент - рівень софістикації;
- 5) акцент - роль.

Спираючись на вище описану структуру ми змогли простежити деякі закономірності. Нище ми детально описали кожну пару змінних.

Додатковою має було досліджена тенденція розподілу акцентів серед головних героїв і антагоністів.

Головний герой/антагоніст – акцент. Якщо враховувати гендерний розподіл, то персонажі розподіляються на рівні тритини (чоловічі, жіночі та персонажі з невизначеним гендером). Отже, 72% головних героїв має загальний американський акцент, решта в свою чергу має шотландський акцент. Такий розподіл наводить на думку про те, що загальний американський акцент має яскраво виражений престиж.

Серед антагоністів дещо нерівномірним виявляється гендерний розподіл, оскільки частка чоловічих персонажів становить 57%, коли жіночих персонажів лише 28%. Однак окрім гендеру розподіл акцентів також має деяку особливість, тому що 57% персонажів-антагоністів мають англійську літературну вимову, а решта 43% має іноземні акценти. Отже, виходячи з даних, можна стверджувати, що існує тенденція надавати антагоністам іноземні акценти або літературну англійську вимову, крім того більшість таких персонажів чоловічі.

Акцент - гендер. По-перше, варто звернути увагу на те, що серед 165 персонажів 76 було ідентифіковано як чоловічі, 36 ідентифіковано як жіночі і гендер 53 персонажів було неможливо встановити, оскільки переважна більшість з них були антропоморфні тварини та інші антропоморфізовані предмети.

45% мовців з загальним американським акцентом і 90% персонажів з афроамериканським акцентом в рамках своїх акцентів становлять персонажі з невизначеним гендером, отже, складається враження, що ці два акценти досить популярні серед антропоморфних персонажів. У цьому випадку варто підкреслити те, що більшість антропоморфних персонажів виступають в якості прибічників головних героїв.

Незважаючи на те, що більшість персонажів з загальним американським акцентом у цій парі змінних є персонажі з невизначеним гендером, чоловічі і

жіночі персонажі на відміну від інших акцентів розподілені майже рівномірно між собою, тобто 54% і 46% відповідно.

Спираючись на дані, достатньо помітно вирізняються літературна англійська вимова та регіональний британський акцент, оскільки жодний з них не наданий персонажам з невизначеним гендером. Отже, британські варіанти в такому випадку стають типовими для людських персонажів.

Остання особливість, яку варто окремо виокремити - іноземні акценти серед персонажів з чоловічим гендером. Кількість таких персонажів сягає 71% , в рамках цієї пари змінних це найвищий показник. Однак, досить важко визначити причину такого розподілу.

Акцент - вік. Першою помітною особливістю цієї пари змінних є розподіл акцентів серед дитячих персонажів. 76% персонажів розмовляють з загальним американським акцентом. Цей показник в деякому сенсі нагадує показник домінуючого акценту серед головних героїв, в такому випадку, можна припустити, що для дитячих персонажів загальний американський акцент є пріоритетним.

Окрім дітей, високий показник також мають персонажі-дорослі з афроамериканським акцентом. Їх частка сягає 90% в рамках цього акценту. Однак незважаючи на те, що відсоток мовців високий, неможливо знайти якесь логічне пояснення цьому показнику.

В якості останньої особливості в рамках цієї пари змінних можна виокремити розподіл серед вікових категорій англійської літературної вимови, оскільки це єдина вимова, відсоток якої сягає 61% серед персонажів літнього віку, що є в свою чергу домінуючим показником. Окрім того, цей акцент розподіляється виключно серед категорій дорослих та похилих персонажів і не має жодного антропоморфного носія. Отже, при розподілі акцентів цьому акценту надається перевага для похилих-персонажів.

Акцент - етнічна належність. В рамках цієї пари змінних першою помітною тенденцією є розподіл акцентів між етнічними персонажами, оскільки 80% становлять персонажі з іноземними акцентами. Виходячи з цього можна зробити висновок, що стандартний акцент частіше не надається етнічним персонажам.

Іншою цікавою особливістю є факт того, що виключно всі персонажі з літературною англійською вимовою - неетнічні. Варто підкреслити, що це єдиний акцент, який наданий лише одній категорії.

Оскільки домінантним акцентом є загальний американський, його варто роздивитися детальніше. Отже, помітно, що частка етнічних персонажів з цим акцентом становить менше одного відсотка, в той час коли частка неетнічних персонажів становить 52%, а антропоморфних персонажів - 48%. Спираючись на такі дані, виникає думка, про те, що уникається присвоєння домінуючого акценту етнічним персонажам.

Акцент - рівень софістикації. Говорячи про домінуючий акцент, розподіл серед рівнів софістикації виглядає досить збалансовано. Порівняно з іншими акцентами, цей випадок є одиничним.

Акцентом з найвищим показником високого рівня софістикації є англійська літературна вимова з показником 46%.

Говорячи про найвищий показник низького рівня софістикації, таким є фактично південноамериканський акцент, однак, на нашу думку, було б некоректно робити висновки на базі даних лише одного персонажа, тому в цьому випадку згаданий вище акцент не розглядався. Таким чином, персонажі з регіональним британським акцентом мають показник 64%.

Акцент - роль. Серед персонажів-прибічників головного героя 66% становлять персонажі з загальним американським акцентом в рамках лише цього акценту. Цікаво, що в порівнянні з іншими акцентами цей показник сягає

83%, що є вражаючим результатом. Говорячи про персонажів, що ставали на заваді головному героєві результати не менш цікаві, оскільки їх частка становить лише 1%. В той же час, частка персонажів з загальним американським акцентом в порівнянні з іншими сягає лише 16%. Виходячи з таких даних, можна стверджувати, що загальний американський акцент стає типовим для персонажів-прибічників, тобто позитивних персонажів.

Поміж всіх акцентів досить помітно вирізняється англійська літературна вимова, оскільки в рамках загальної кількості носіїв цього акценту 61% становлять негативні персонажі і лише 1% становлять позитивні персонажі. Аналогічно, частка негативних персонажів в рамках регіональних британських акцентів сягає 41%, коли частка позитивних становить менше одного відсотка. Отже, розглянуті вище два акценти використовуються частіше для побудови негативних персонажів.

В той же час серед нейтральних персонажів найбільш розповсюджені є регіональний британський акцент з показником 69% та іноземні акценти з показником 60%.

Висновки до розділу 3

В ході дослідження були знайдені тенденції розподілу акцентів як на рівні окремих фільмів, так і на рівні загального матеріалу.

Дослідження на рівні кожного фільму окремо дозволило знайти тенденцію виокремлення за допомогою певного акценту груп персонажів-прибічників і тих, хто стає на заваді. Таким чином, ми можемо зробити висновок, що існує тенденція окреслювати групи за допомогою акцентів. При цьому персонажі-прибічники в більшості випадків мають загальний американський акцент, а протилежні їм персонажі – англійську літературну вимову і іноземні акценти.

Дослідження на рівні загальних зібраних даних виявило, що загальний американський акцент вирізняється престижністю споміж інших і логічним поясненням цього є те, що він стандартний в рамках Сполучених Штатів, крім того, цей акцент є домінантним в рамках цієї роботи, оскільки він наданий 51% персонажів.

Схожа тенденція простежується в рамках ключових героїв – протагоністів і антагоністів, тому що загальний американський акцент є домінантним серед головних героїв, а в випадку з персонажами-антагоністами – всі персонажі розмовляли з англійською літературною вимовою і іноземними акцентами, що свідчить про те, що загальний американський акцент асоціюється з «хорошими хлопцями», а літературна англійська вимова та іноземні акценти – з «лиходіями».

Тенденція також спостерігається між змінними гендеру та акцентів, оскільки загальний американський акцент та афроамериканська вимова найрозповсюдженіші серед антропоморфних персонажів, однак паралельно з тим, англійська літературна вимова спостерігається лише серед людських персонажів, що не спостерігається серед інших акцентів.

Віковий розподіл також має деякі свої особливості, а саме: переважна частина дітей розмовляє з американським акцентом, а англійська літературна вимова розповсюджена лише серед дорослих персонажів та похилих.

Продовжуючи обговорення вище згаданої вимови, виключно всі носії англійської літературної вимови неетнічні. Такий же результат має і регіональний британський акцент.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи проведене дослідження можна зробити наступні висновки:

1. В теоретичній частині роботи була визначена роль анімаційних фільмів і особливості вимови в рамках побудови персонажів. Акценти як і вимова відіграють важливу роль у побудові персонажів, також вони ретельно продумуються для того, щоб максимально точно відобразити риси персонажів, їх характер і внутрішній світ. Крім того, було встановлено, що анімаційні відіграють важливу роль у сучасному світі і їх актуальність не зменшується.

2. В роботі була визначена роль і сутність престижності акцентів, мовної політики, стереотипів і стандартизації мови. Встановлено, що дослідження використання акцентів не обходиться без перерахованих вище понять, оскільки акцент відіграє велику роль у

3. У роботі було проаналізовано лінгвістичні та нелінгвістичні змінні та особливості їх визначення. Насамперед визначення цих змінних досить складне завдання, оскільки визначення перших дотатньо суб'єктивне і залежить від автора. Стосовно лінгвістичних змінних (акцентів) – вони визначалися враховуючи мовну ситуацію у Сполучених Штатах, оскільки анімаційні студії орієнтуються перш за все на внутрішній ринок. Для того, щоб виявити меркери, що допомагають визначити акценти було вирішено спиратися на лексичні набори Дж. Уеллса, оскільки вони були визначені на основі вимови слів у двох ключових акцентах - літературної англійської та загальної американської вимови, що було актуально в рамках визначених у цій роботі лінгвістичних змінних.

В рамках визначення нелінгвістичних змінних було обрано 5 змінних. Було виявлено, що частина обраних змінних багаторівнева і в такому випадку було доречним розділити нелінгвістичні змінні на дві або три частини.

7. В практичній частині роботи були досліджені особливості розподілу акцентів в обраних фільмах. Встановлено, що у 63% анімаційних фільмів в рамках однієї частини нелінгвістичної змінної ролі персонажів окреслюються групи персонажів з одним доміантним акцентом, що сигналізує про те, що акцент використовується для маркування ролей на рівні окремих фільмів. Таким чином, в рамках цього дослідження було виявлено, що загальний американський акцент більше асоціюється з «хорошими» персонажами, а носії англійської літературної вимови та іноземних акцентів – з «поганими» персонажами. Крім того, це підтверджує престижність загального американського акценту у фільмах. Але якщо це є очевидним, оскільки звгальний американський акцент є стандартом в рамках Сполучених Штатів, то наявність статусу іноземних акцентів і інших варіантів англійських акцентів маркером «поганих» персонажів ставить такі акценти в не вигідне становище.

8. Що ж стосується тенденцій розподілу акцентів серед персонажів, такі тенденції чітко простежуються в зіставленні стандартних та нестандартних акцентів на рівні кожної пари змінних і в рамках категорій персонажів антагоністів/протагоністів. Знову було встановлено, що загальний американський акцент притаманний протагоністам, а англійська літературна вимова та іноземні акценти – антагоністам, акцент використовується для контрастування персонажів.

В рамках дослідження пари змінних акцент-гендер було встановлено, що жіночих персонажів зі стандартними акцентами на 25% більше за чоловічих. Отже, в анімаційних фільмах жіночі персонажі мають тенденцію використовувати стандартні варіанти вомови.

В ході дослідження пари змінних акцент-вік було виявлено, що 75% дитячих персонажі,в на відміну від інших вікових категорій в рамках цього

дослідження, мають стандартний акцент – загальний американський акцент. Таким чином, можна стверджувати, що дитячим персонажам уникається присвоєння нестандартних акцентів.

Дослідження пари змінних акцент-етнічна належність виявило, що 80% етнічних персонажів мають нестандартні акценти, коли неетнічним персонажам було присвоєно лише 32% нестандартних акцентів, отже, можна стверджувати, що в рамках цієї пари змінних тенденція розподілу простежується стереотипність.

Говорячи про пару змінних акцент-рівень софістикації, результати показують, що 78% персонажів зі стандартним акцентом мають високий рівень софістикації і 47% мають низький рівень софістикації. Отже, персонажі з стандартними акцентами показані в значно вигіднішому становищу порівняно з нестандартними акцентами. В цьому випадку також підкреслюється престижність стандартних варіантів вимов. Окрім того, варто зазначити, що найвищий відсоток серед «розумних» персонажів простежується серед носіїв англійської літературної вимови.

Результати дослідження останньої і, на нашу думку, найголовнішої пари змінних – акцент-роль, виявило такі результати:

- 85% персонажів-прибічників мають стандартні акценти, серед яких 83% мають загальний американський акцент;
- 44% нейтральних персонажів мають стандартний акцент;
- 62% персонажів, що стають на заваді мають персонажі з нестандартними акцентами, серед яких 27% становлять персонажі з іноземними акцентами.

Таким чином, загальний американський акцент знову виявляється найпрестижнішим акцентом і розповсюдженим серед «хороших персонажів», в той же час іноземні акценти мають невігідну позицію, оскільки їм характерна розповсюдженість серед «поганих» персонажів.

Отже, в результаті дослідження виявлено, що в рамках тенденцій розподілу акцентів між персонажами виникає думка, що розподіл стереотипно зображає персонажів і, крім того, було виявлено, що стандартні акценти мають вищий рівень престижності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авагян А.А. Некоторые аспекты сравнения английского и французского языков при изучении французского как второго иностранного языка студентами направлений подготовки «Туризм» и «Гостиничное дело». УДК 81 DOI: 10.24411/2413-693X-2018-10411
2. Беликов В.И., Крысин Л.П..Б43 Социоллингвистика: Учебник для вузов. М.: Рос.гос. гуманитар. ун-т, 2001. 315 с.ISBN 5-7281-0345-6
3. Бодуэн де Куртенэ И.А., Избранные труды по общему языкознанию. Том II. - М.: АН СССР, 1963. — 376 с. Электронная книга. Лингвистика. Общее языкознание.
4. Десятова М. Ю. Сицилийский диалектв современной лингвистической ситуации италии. Вестник ПСТГУ. III: Филология. 2008. Вып. 2 (12), С. 127–133
5. Карасик В. И., Язык социального статуса. – М. : Гнозис, 2002. – 333с.
6. Кедайтене Е.И., Формирование славянских национальных языков. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-slavyanskih-natsionalnyh-literaturnyh-yazykov>
7. Козлянинов И. П. Сценическая речь: Учебник / 3-е изд. М.: Изд-во «ГИТИС». 2002. — 511 с.
8. Лабов У., 1969. The logic of non-standard English. In James E. Alatis (ed.), 20th Annual Round Table: Linguistics and the teaching of Standard English to speakers of other languages and dialects. 1–44. Washington, DC: GeorgetownUniversityPress. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED024053.pdf>

9. Лаз Ш., Университет Южного Мэна, Портленд, США Веди себя по возрасту! doi: 10.22394/2074-0492-2019-1-146-179. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/vedi-sebya-po-vozzrastu%20(1).pdf
10. Липпман, У. Общественное мнение/Пер. с англ. Т.В. Барчуновой Редакторы перевода К.А. Левинсон, К.В. Петренко. — М.: Институт Фонда «Общественное мнение», 2004. — 384 с. ISBN 5-93947-016-5
11. Лукирская М. А., Особенности формирования языковой нормы нидерландского языка через призму исторических реалий. Вестник МГЛУ. Гуманитарные науки. Вып. 5 (834) / 2020 УДК 811.112.5
12. Маслова В.А., Учение и.а.Бодуэна де Куртенэ о природе языка и его сущности. Филология и культура. Philology and culture. 2015. №2(40)
13. Мечковская Н.Б. Социальная лингвистика: Пособие для студентов гуманитар. вузов и учащихся лицеев. - 2-е изд., испр. - М.: Аспект-Пресс, 2000. - 206 с.
14. Мокшанцев Р., Социальная психология. Учебное пособие для ВУЗов. 1 Издательства: Сибирское соглашение, Инфра-М, 2001 г.
15. Найман Е.А. Социоллингвистика. Курс лекций Томский государственный университет, 2004 – 220 с.
16. Подтележникова Е.Н. Особенности функционирования лексемы look в американской художественной прозе. 2005
17. Роберт Д., (перевод: В. П. Чурсин). Стратегии гениев (Аристотель Шерлок Холмс Уолт Дисней Вольфганг Амадей Моцарт) 433К, 92. издание 1998 г.
18. Солин А.И., Пшеничная И.А. Задумать и нарисовать мультфильм. - М.:ВГИК, 2014. - 300 с.

19. Степанов Г.В. Типология языковых состояний и ситуаций в странах романской речи. Часть 2. М.: Наука, 1976. - С. 142-224.
20. Стрелков С. Искусство озвучивать фильмы москва 2014
21. Тулеубаева. С. А., О современной языковой ситуации в арабских странах. Арабистика Евразии, № 2, Декабрь 2019
22. Федорова Ю.Е. — Ислам в восприятии современного европейского сообщества: стереотипы и реальность // Философская мысль. – 2014. – № 7. – С. 99 - 125. DOI: 10.7256/2306-0174.2014.7.13036
23. Швейцер А.Д., Никольский Л.Б., Введение в социолингвистику (Для институтов и факультетов иностранных языков) «Иностранные языки» Москва «Высшая школа» 1978
24. Шевченко Т. И. Социальная дифференциация английского произношения. – М. : Высшая школа, 1990. – 142 с.
25. Шестопалова О. Н., Типология социальных стереотипов. Актуальные проблемы социологии культуры. URL:
file:///C:/Users/user/Downloads/497-987-1-SM.pdf
26. Якобсон Р. Лингвистика и поэтика (Структурализм: "за" и "против". - М., 1975)
27. Abu-Haidar F., Are Iraqi Women More Prestige Conscious than Men? Sex Differentiation in Baghdadi Arabic. Language in Society. Vol. 18, No. 4 (Dec., 1989), pp. 471-481 (11 pages). Published By: Cambridge University Press. URL: <https://www.jstor.org/stable/4168077>
28. Alberger J., The Art of Voice Acting. Focal Press; Elsevier, 2011. — 422 p.
29. Alwan A., Pronunciation variations of Spanish-accented English spoken by young children. Conference Paper. January 2005

30. Andersen M., Howard F., *Sociology: The Essentials*. 9th Ed. — Wadsworth Publishing, 2016. — 482 p. — ISBN 10 1305503082. — ISBN 13 978-1305503083.
31. Bauer L., Trudgill P., (Editors). *Language Myths*. Penguin Books. 1999. — 189 p. — ISBN: 0140260234
32. Bell, A. (1991). *The language of news media*. Oxford: Blackwell Publishers Ltd
33. Bernstein B. *Class, Codes and Control*. – Vol. 1: Theoretical studies towards a sociology of language.– London and New York : Routledge : Taylor & Francis Group, 2003. – 212 p
34. Bezoyeen R., Gooskens C., Identification of Language Varieties The Contribution of Different Linguistic Levels. Article in *Journal of Language and Social Psychology* · March 1999. DOI: 10.1177/0261927X99018001003. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/JournalofLanguageandSocialPsychology-1999-vanBezooijen-31-48.pdf
35. Byram M., *Languages and Identities/ University of Durham, United Kingdom/ Intergovernmental Conference/ Languages of Schooling: towards a Framework for Europe/ Strasbourg 16-18 October 2006*
36. Canepari L. *A Handbook of Pronunciation*. Lincom Europa, 2005. — 427 p. — ISBN: 3895864811
37. Chambers, J. (2009). *Sociolinguistic theory. Linguistic variation and its social significance*. Revised edition. Chichester: Wiley-Blackwell.
38. Collins, B., Mees, I., Carley. P., *Practical phonetics and phonology a resourcebook for students*. London: MTM, 2019. — 318 p.

39. Coulmas, F. (Editor). *The Handbook of Sociolinguistics*. Wiley-Blackwell, 1998. — 387 pages. — (Blackwell Handbooks in Linguistics). — eISBN: 9780631211938.
40. Davila, B., *The Inevitability of "Standard" English: Discursive Constructions of Standard Language Ideologies*. (2016) *Written Communications*, 33, 127-148.
41. De Cuba C., *Standard language ideology is alive and well in public speaking textbooks*. 2020. *Proc Ling Soc Amer*. URL: <https://doi.org/10.3765/plsa.v5i1.4715>.
42. Deprez-Sims A. S., Morris S. B. *Accents in the workplace: their effects during a job interview // International Journal of Psychology*. – 2010. – 45 (6). – P. 417–426.
43. Derzyan T., *The Influence of Cartoons on Children's Socialization*. URL: <https://enlightngo.org/language/en/post/7795>
44. Dipboye R., *Discrimination at work: the psychological and organizational bases / Dipboye*. ISBN 9781138004078/ Published June 9, 2014 by Psychology Press
45. Eckert P., *The whole woman: Sex and gender differences in variation*. 1990 Cambridge University Press 0954-3945/90. URL: <https://web.stanford.edu/~eckert/PDF/WholeWoman.pdf>
46. Eckert, P. (1998). Age as a sociolinguistic variable. In Coulmas, F. Ed. (1998). *The handbook of sociolinguistics*. Oxford: Blackwell Publishers Ltd.
47. Edwards, J. (1985). *language, Society, and Identity*. Oxford: Blackwell.
48. Freeborn D., French P. *Varieties of English: An Introduction to the Study of Languages*. MM Heineman, 1993. — 269 pages.

49. Frutos J., Majority of Morton's young adults still watching cartoons. Reporter February 15, 2019 URL :<https://mortonponyexpress.com/student-life/2019/02/15/majority-of-mortons-young-adults-still-watching-cartoons/>
50. Giacalone, C. G. (2016). Sicilian usage: Language attitudes and Usage in Sicily and abroad. *Italica*, 93(2), 305-316.
51. Giesen Rolf, Khan Anna. *Acting and Character Animation: The Art of Animated Films, Acting and Visualizing*. CRC Press, 2017. — 409 p. — ISBN 10 1138069817, 13 978-1138069817.
52. Gordon G., Sex, Speech, and Stereotypes: Why Women Use Prestige Speech Forms More than Men. *Language in Society*. Vol. 26, No. 1 (Mar., 1997), pp. 47-63 (17 pages). Published By: Cambridge University Press. URL: <https://www.jstor.org/stable/4168749>
53. History of Disney: Timeline and Facts. Terin Miller. Oct 23, 2019 3:14 PM EDT. URL: <https://www.thestreet.com/world/history-of-disney-15136801>
54. Holmes Janet, Meyerhoff Miriam. *The Handbook of Language and Gender*. Blackwell Publishing, 2003. — xvi, 759 pages. — (Blackwell Handbooks in Linguistics). — ISBN 0-631-22502-1.
55. Hughes A., Trudgill P., Watt D., *ENGLISH ACCENTS & DIALECTS* Fifth edition . Published 2013 by Routledge. URL: <https://download.e-bookshelf.de/download/0004/0002/56/L-G-0004000256-0009040210.pdf>
56. Hughes, A., Trudgill, P., & Watt, D. (2005). *English accents and dialects. An introduction to social and regional varieties of English in the British Isles*. 4th Ed. London: Hodder Arnold.
57. Jandt F., *An Introduction to Intercultural Communication: Identities in a Global Community*. – 7th ed. – SAGE Publications, Inc, 2012. – 448 p.
58. Korhonen K., *Sicily in the Roman imperial period: Language and society*. January 2009. DOI: 10.1017/CBO9781139248938.017

59. Labov W. The Social Stratification of English in New York City. Washington, D.C. : Center for Applied Linguistics, 1966. – 498 p
60. Leith D., A Social History of English. Routledge, 1997. — 312 p. — ISBN: 0415097975.
61. Lewis, J., (Editor). Studies in General and English Phonetics, Routledge, 1995. — xxii, 473 p. — ISBN 13 9780585449241.
62. Lippi-Green, R. (2012). English with an accent: Language, ideology and discrimination in the United States (2nd ed.). London; New York: Routledge
63. Marini M., Sex and Gender: What Do We Know? Sociological Forum. Vol. 5, No. 1 (Mar., 1990) (<https://www.jstor.org/stable/i227613>), pp. 95-120 (26 pages). Published By: Springer. URL: <https://www.jstor.org/stable/684583>
64. Milroy J., Milroy L., Authority in Language: Investigating Standard English. Routledge, 1999. — 188 p. — eISBN 0-203-20112-4
65. Moyer A. Foreign Accent: The Phenomenon of Non-native Speech. Cambridge: Cambridge University Press, 2013. — 231 p.
66. Moyer, A., Do Language Attitudes Determine Accent? A Study of Bilinguals in the USA// Journal Of Multilingual And Multicultural Development. 2007. Vol. 28, No. 6, p. 502-518.
67. Nana, G. (2016). Language Ideology and the colonial legacy in Cameroon Schools: A Historical Perspective. Journal Of Education And Training Studies, 4(4), 168-196.
68. New Canadian Study on Cartoon-Watching Reveals Positive Impact on Bonding and Overall Well-Being for Parents and Kids. TELETOON Canada Inc. Feb 04, 2013, 06:00 ET. URL: <https://www.newswire.ca/news->

[releases/new-canadian-study-on-cartoon-watching-reveals-positive-impact-on-bonding-and-overall-well-being-for-parents-and-kids-511914491.html](https://www.researchgate.net/publication/221479581_Pronunciation_variations_of_Spanish_accented_English_spoken_by_young_children/links/09e41510ab098d4c99000000/Pronunciation-variations-of-Spanish-accented-English-spoken-by-young-children.pdf?origin=publication_detail)

69. Omoniyi T., White G. (ed.) *Sociolinguistics of Identity*. London, New York: Continuum, 2006. — 239 p. — (Advances in Sociolinguistics).
70. Rothman L., *Parents: Your Kids Watch A Full-Time Job's Worth of TV Each Week* Nov. 20, 2013. URL: <https://entertainment.time.com/2013/11/20/fyi-parents-your-kids-watch-a-full-time-jobs-worth-of-tv-each-week/>
71. Scheider, Edgar W. (ed.). 2008. *Varieties of English. Vol. 2: The Americas and the Caribbean*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
72. Schieffelin, B. B., Woolard, K. A., & Kroskrity, P. V. (1998). *Language ideologies :Practice and Theory*. (B. B. Schieffelin, K. A. Woolard, & P. V. Kroskrity, Eds.) New York: Oxford University Press.
73. Schilling-Estes, N. (2006). *American English* (2nd ed.). Malden: Blackwell Publishing.
- Woodlard, K. A. (1998). Introduction: Language Ideology as a field of inquiry. In B. Schieffelin, K. Woodlard, & P. Kroskrity, *Language ideologies: Practice and theory* (pp. 3-50). New York: Oxford University Press.
74. Singh R. *Profiling Humans from their Voice*. Singapore: Springer, 2019. — 426 p.
75. Snell J., *Social Class and Language* Chapter. January 2014 URL: https://www.researchgate.net/profile/Abe_Kazemzadeh/publication/221479581_Pronunciation_variations_of_Spanish_accented_English_spoken_by_young_children/links/09e41510ab098d4c99000000/Pronunciation-variations-of-Spanish-accented-English-spoken-by-young-children.pdf?origin=publication_detail
76. Snell, J., *Social Class and Language* January 2014. In book: *Handbook of Pragmatics*.

77. Stern, D., *The Sound & Style of American English: Drill Manual*. DAS, Inc., Third Edition, 2006. — 44 pages.
78. Taleb O., *The impact of emotional intelligence on academic achievement: a case study of Al- Quds University students*. *Rimawi International Humanities Studies*. Vol. 1 No.2; July 2014. ISSN 2311-7796
79. Tesser A., *The Importance of Heritability in Psychological Research: The Case of Attitudes*. February 1993 *Psychological Review* 100(1):129-42 *Followjournal*. DOI: 10.1037//0033-295X.100.1.129
80. *The new Yorker Talking the Tawk*. November 7, 2005. URL: <https://www.newyorker.com/magazine/2005/11/14/talking-the-tawk>
81. Trudgill, P., Hannah, J., *International English. A guide to the varieties of Standard English*. 5th ed. London: Routledge. 2013
82. Van Dijk, T. (2016). *Critical Discourse Studies: A Sociocognitive approach*. In R. Wodak, & M. M. Meyer (Eds.), *Methods of Critical Discourse Studies* (3rd ed., pp. 62-85). London: Sage.
83. Wardhaugh R., *An introduction to sociolinguistics / Ronald Wardhaugh*. — 5th ed. p. cm. — (Blackwell textbooks in linguistics ; 4) Includes bibliographical references and index. ISBN-13: 978-1-4051-3559-7 (pbk. : alk. paper)
84. Wells, J.C. 1982. *Accents of English*. 3 vol. Cambridge: Cambridge University Press.
85. Wells, J. C. *Accents of English: Beyond the British Isles*. London: Cambridge University Press, 1982. — 228 p.
86. Wodak, R., & Meyer, M. (2016). *Critical Discourses studies: history, agenda, theory, and methodology*. In R. Wodak, & M. Meyer (Eds.), *Methods of Critical Discourse Studies* (3 ed., pp. 1-22). Washington DC: SAGE. Wolfram,

87. Woodlard, K. A. (1998). Introduction: Language Ideology as a field of inquiry. In B. Schieffelin, K. Woodlard, & P. Kroskrity, Language ideologies: Practice and theory (pp. 3-50). New York: Oxford University Press
88. Wolfram, W., Reaser J., Dialects at School. Educating Linguistically Diverse Students. SBN 9781138777453/ Published May 15, 2017 by Routledge/ 322 Pages 7 B/W Illustrations
89. Wolfram, W., & Schilling-Estes, N. (2006). American English (2nd ed.). Malden: Blackwell Publishing

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

90. OxfordDictionaries. URL: www.oxforddictionaries.com.
91. The Oxford dictionary of current English / edited by Delia Thompson. — 2nd ed. p. cm. 1. English language —20th century —Dictionaries. 2. English language —New words—Dictionaries. I. Thompson, Delia F. PE1628.0867 1993 423'.1-dc20 92-27280 CIP ISBN 0-19-283127-5
92. Розенталь Д. Э., Теленкова М. А. Словарь-справочник лингвистических терминов. —2-е изд., испр. и доп. — М. : Просвещение, 1976. — 543 с
93. Словарь социолингвистических терминов. М., 2006. 312 с. Авторы: к.ф.н. В.А. Кожемякина, Н.Г. Колесник, д.ф.н. Т.Б. Крючкова, к.ф.н. О.С. Парфенова, к.ф.н. Ю.В. Трушкова, при участии к.ф.н. А.Н. Биткеевой и к.ф.н. М.А. Горячевой

ФІЛЬМОГРАФІЯ

1. Shrek (2001) (DreamWorks Animation)
2. Shrek (2004) (DreamWorks Animation)
3. Madagaskar (2005)(DreamWorks Animation)
- 4 Ratatouille (2007) (Pixar)
5. How to train your dragon (2010) (DreamWorks Animation)
6. Tangled (2010) (Walt Disney Studios)
7. Brave (2012) (Pixar)
8. Frozen (2013) (Walt Disney Studios)
9. Zootopia (2016) (Walt Disney Studios)
10. Moana (2016) (Walt Disney Studios)
11. Coco (2017) (Walt Disney Studios)

ДОДАТКИ

Список скорочень і символів до додатків

M – чоловічий персонаж

F – жіночий персонаж

N/D – не визначено

AAVE – афроамериканський акцент

Fr – французький акцент

G – німецький акцент

GenAm – загальний американський акцент

Ind – індійський акцент

It – італійський акцент

NZe – новозеландський акцент

RP – літературна англійська вимова

SAmEng – південноамериканський акцент

Sc – шотландський акцент

Sp – іспанський акцент

Sw – шведський акцент

main – головний герой

ant – антагоніст

C – дитячі персонажі

- A – дорослі персонажі
- E – персонажі похилого віку
- e – етнічні персонажі
- n – неетнічні персонажі
- ↑ – високий рівень софістикації
- – середній рівень софістикації
- ↓ – низький рівень софістикації
- + – персонажі-прибичники
- = – нейтральні персонажі
- – персонажі, що стають на заваді

Додаток 1

Шрек (2001)

Ім'я персонажа	Гендер	Вік	Етнічність	Акцент	Рівень софістикації	Роль
Шрек	M	A	N/D	Sc	—	main
Віслюк	N/D	A	N/D	AAVE	↓	+
Фіона	F	A	n	GenAm	↑	+
Фарквард	M	A	n	RP	—	-
Робін Гуд	M	A	n	Fr	↓	-
Мисливець 1	M	A	n	GenAm	↓	-
Мисливець 2	M	A	n	GenAm	↓	-
Чарівне дзеркало	N/D	N/D	N/D	GenAm	↑	=
Пряні	N/D	N/D	N/D	GenAm	↓	+
Пінокіо	N/D	N/D	N/D	GenAm	↓	+
Старенька	F	E	n	GenAm	↓	=
Вовк	N/D	N/D	N/D	GenAm	↓	+
Військовий	M	A	n	RP	—	-
Пітер Пен	M	C	n	GenAm	↑	+

Додаток 2

Шрек 2 (2004)

Ім'я персонажа	Гендер	Вік	Етнічність	Акцент	Рівень софістикації	Роль
Шрек	M	A	N/D	Sc	—	main
Віслюк	N/D	A	N/D	AAVE	↓	+
Фіона	F	A	n	GenAm	↑	+
Королева Ліліан	F	E	n	RP	↑	+
Кіт у чоботях	N/D	A	N/D	Sp	—	+
Король Гарольд	M	E	n	RP	↑	-
Принц Чамінг	M	A	n	RP	↓	-
Хрещена фея	F	E	n	RP	↑	-
Барменша	F	A	n	GenAm	↓	=
Пряні	N/D	N/D	N/D	GenAm	↓	+
Вовк	N/D	N/D	N/D	GenAm	↓	+
Мишеня	N/D	N/D	N/D	GenAm	↓	+
Пінокіо	N/D	N/D	N/D	GenAm	↓	+
Чарівне дзеркало	N/D	N/D	N/D	GenAm	↑	=
Капітан стражи	M	A	n	RP	—	-
Капітан Крюк	M	A	n	RP	↓	=
Жінка 1	F	A	n	GenAm	↓	+
Жінка 2	F	A	n	GenAm	↓	+
Жінка 3	F	A	n	GenAm	↓	+

Додаток 3

Мадагаскар (2005)

Ім'я персонажа	Гендер	Вік	Етнічність	Акцент	Рівень софістикації	Роль
Алекс	N/D	A	N/D	GenAm	—	main
Марті	N/D	A	N/D	AAVE	↓	+
Мелмен	N/D	A	N/D	GenAm	↑	+
Глорія	N/D	A	N/D	AAVE	—	+
Джуліан	N/D	A	N/D	Ind	↓	-
Моріс	N/D	E	N/D	AAVE	↑	-
Морт	N/D	C	N/D	GenAm	↓	=
Шкіпер	N/D	A	N/D	GenAm	↑	+
Ковальські	N/D	A	N/D	GenAm	↑	+
Ріко	N/D	A	N/D	GenAm	↓	+
Прапор	N/D	A	N/D	GenAm	—	+
Мейсон	N/D	A	N/D	GenAm	↓	=

Нана	F	E	n	GenAm	—	-

Додаток 4

Рататуй (2007)

Ім'я персонажа	Гендер	Вік	Етнічність	Акцент	Рівень софістикації	Роль
Ремі	N/D	A	N/D	GenAm	↑	main
Лінгуїні	M	A	n	GenAm	↓	+
Гюсто	M	E	n	Fr	—	+
Еміль	N/D	A	N/D	GenAm	↓	+
Коллет	F	A	n	Fr	—	=
Живодер	M	E	n	Fr	↓	-ant
Джанго	N/D	E	N/D	GenAm	↑	+
Антуан Его	M	E	n	RP	↑	=
Лало	M	A	n	AAVE	↓	=
Ла-Русс	M	A	n	Fr	↓	=
Хорст	M	A	n	G	↓	=
Мустафа	M	A	n	Fr	↓	=
Франсуа Депюї	M	A	e	Ind	↑	=
Талон Лабарт	M	A	n	Fr	↑	=
Помпиду	M	A	n	Fr	↓	=
Амбістер Міньон	M	E	n	RP	↑	=
Гіт	N/D	A	N/D	GenAm	↓	+
Офіціант	M	A	n	Fr	—	=
Санітарний інспектор	M	A	n	Fr	↑	=

Додаток 5

Як приборкати дракона (2010)

Ім'я персонажа	Гендер	Вік	Етнічність	Акцент	Рівень софістикації	Роль
Гикавка	M	C	n	GenAm	↑	main
Стоїк	M	A	n	Sc	—	-
Патяк	M	A	n	Sc	—	-
Астрід	F	C	n	GenAm	—	=
Шмаркляк	M	C	n	GenAm	↓	=
Рибоніг	M	C	n	GenAm	↓	=

Впертюх	М	С	n	GenAm	↓	=
Твердюх	М	С	n	GenAm	↓	=
Спітлаут	М	А	n	Sc	↓	-
Ек	М	А	n	Sc	↓	-
Стакард	М	А	n	Sc	↓	-
Хоарк	М	А	n	Sc	↓	-

Додаток 6

Заплутана історія (2010)

Ім'я персонажа	Гендер	Вік	Етнічність	Акцент	Рівень софістикації	Роль
Рапунцель	F	A	n	GenAm	↑	main
Флін Райдер	М	A	n	GenAm	—	+
Граббінстон 1	М	A	n	G	↓	=
Граббінстон 2	М	A	n	G	↓	=
Матінка Готель	F	E	n	RP	↑	-
Бандіт 1	М	A	n	GenAm	↓	+
Бандіт 2	М	A	n	GenAm	↓	+
Бандіт 3	М	A	n	GenAm	↓	+
Бандіт 4	М	A	n	GenAm	↓	+
Солдат 1	М	A	n	GenAm	—	=
Солдат 2	М	A	n	GenAm	—	=

Додаток 7

Хоробра серцем (2012)

Ім'я персонажа	Гендер	Вік	Етнічність	Акцент	Рівень софістикації	Роль
Меріда	F	A	n	Sc	—	main
Маленька Меріда	F	C	n	Sc	N/D	main
Елінор	F	A	n	Sc	↑	-
Фергус	М	A	n	Sc	—	+
Лорд МакГаффі	М	A	n	Sc	↓	=
Лорд Дінгволл	М	E	n	Sc	↓	=
Лорд Макінтош	М	A	n	Sc	↓	=
Гордон	М	A	n	Sc	↓	=
Моді	F	A	n	Sc	↓	=
Відьма	F	E	n	Sc	—	=

Ворон	N/D	N/D	N/D	GenAm	N/D	=
Кухарка	F	A	n	Sc	↓	=
Молодий Макінтош	M	C	n	Sc	↓	=
Малий Дінгваль	M	C	n	Sc	↓	=

Додаток 8

Холодне серце (2013)

Ім'я персонажа	Гендер	Вік	Етнічність	Акцент	Рівень софістикації	Роль
Ельза	F	A	n	GenAm	↑	main
Анна	F	A	n	GenAm	—	+
Королева Ідуна	F	A	n	GenAm	↑	+
Принц Ханс	M	E	n	GenAm	—	-
Крістофф	M	A	n	GenAm	—	+
Король Руньборд	M	A	n	GenAm	↑	+
Оакен	M	E	n	Sw	↓	=
Олоф	N/D	N/D	N/D	GenAm	↓	+
Герцог Варавський	M	E	n	RP	—	-ant
Троль 1	N/D	N/D	N/D	GenAm	—	+
Троль 2	N/D	N/D	N/D	GenAm	—	+
Троль 3	N/D	N/D	N/D	GenAm	—	+
Троль 4	N/D	N/D	N/D	GenAm	—	+
Троль 5	N/D	N/D	N/D	GenAm	—	+
Кай	M	E	n	GenAm	↑	+
Охоронець 1	M	A	n	GenAm	—	-
Охоронець 2	M	A	n	GenAm	—	-
Франц. сановник	M	E	n	RP	↑	=
Жінка	F	A	n	GenAm	↓	=

Додаток 9

Зоотрополіс (2016)

Ім'я персонажа	Гендер	Вік	Етнічність	Акцент	Рівень софістикації	Роль
Джуді Гопс	N/D	A	N/D	GenAm	↑	main
Нік Крутихвіст	N/D	A	N/D	GenAm	↑	+

Газель	N/D	A	N/D	GenAm	—	=
Шеф Гримало	N/D	A	N/D	AAVE	—	-
Бенджамін	N/D	A	N/D	GenAm	—	+
Дуня Вівцянка	N/D	A	N/D	GenAm	↑	+
Сьома	N/D	A	N/D	GenAm	—	+
Боня	N/D	A	N/D	GenAm	—	+
Джамбо	N/D	A	N/D	GenAm	↓	=
Фінік	N/D	A	N/D	GenAm	—	=
Пані Видревська	N/D	A	N/D	GenAm	—	+
Гідеон Грей	N/D	A	N/D	SAmEng	↓	-
Інструкторка	N/D	A	N/D	AAVE	—	-
Дюк Хорьковиц	N/D	A	N/D	AAVE	↓	-
Містер Біг	N/D	E	N/D	It	↑	+
Якс	N/D	A	N/D	AAVE	↑	+
Дочка містера Біга	N/D	A	N/D	GenAm	—	+

Додаток 10

Моана (2016)

Ім'я персонажа	Гендер	Вік	Етнічність	Акцент	Рівень софістикованості	Роль
Моана	F	A	e	GenAm	↑	main
Мауї	M	A	e	GenAm	↓	+
Ватажок Туї	M	A	e	NZe	—	-
Сіна	F	A	e	GenAm	↑	=
Тала	F	E	e	GenAm	↑	+
Таматоа	N/D	N/D	N/D	NZe	↓	-ant
Чоловік 1	M	A	e	NZe	—	=
Чоловік 2	M	A	e	NZe	—	=
Матрос	M	A	E	NZe	—	=

Додаток 11

Коко (2017)

Ім'я персонажа	Гендер	Вік	Етнічність	Акцент	Рівень	Роль

	дер		ність		софістикації	
Мігель	M	C	e	GenAm	—	main
Гектор	M	A	e	GenAm	↑	+
Ернесто де ла Круз	M	A	e	Sp	—	-ant
Бабуся Імельда	F	E	e	Sp	—	-
Бабуся Елена	F	E	e	Sp	↓	-
Бабуся Коко	F	E	e	Sp	—	=
Чачарон	M	E	N/D	Sp	↓	=
Тато Енріке	M	A	e	Sp	—	-
Мама Луїза	F	A	e	Sp	—	-
Дядько Берто	M	E	e	Sp	—	=
Тітка Росіта	F	E	e	GenAm	—	+
Тітка Вікторія	F	E	e	GenAm	—	+
Дід Хуліо	M	E	e	Sp	↓	=
Дядько Оскар	M	E	e	Sp	↓	=
Дядько Феліпе	M	E	e	Sp	↓	=
Фріда Кало	F	A	e	Sp	↑	+
Роза	F	C	e	GenAm	—	+
Ведуча	F	A	N/D	GenAm	—	=

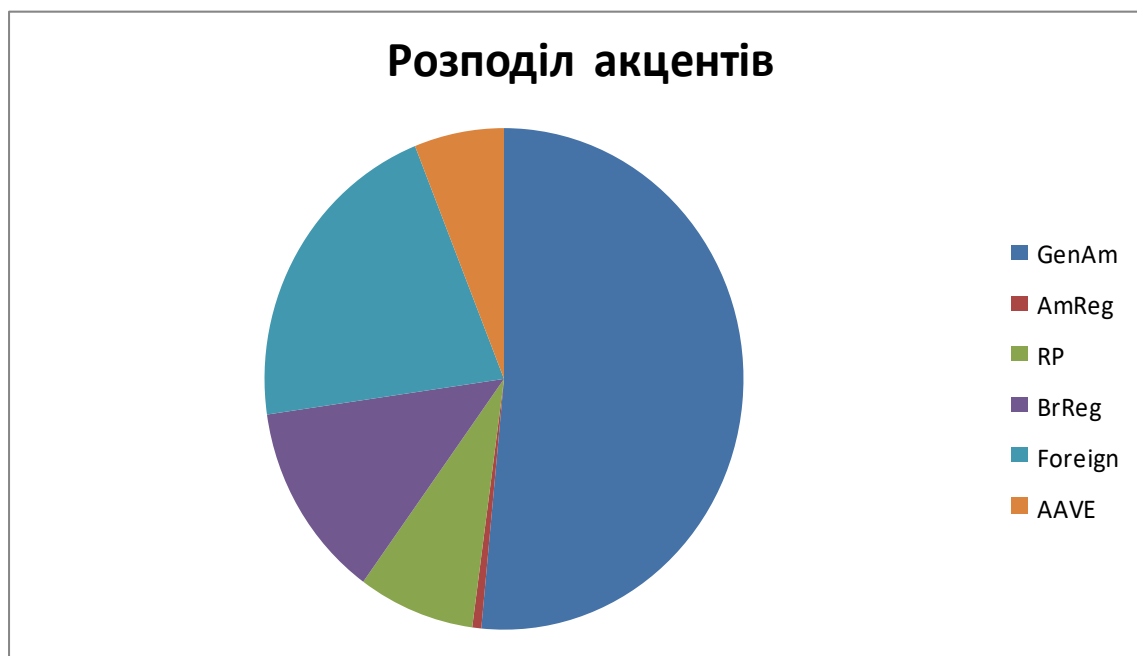
Додаток 12

GenAm	85
Sc	21
Sp	10

AAVE	10
Fr	10
RP	13
Ind	2
G	3
Sw	1
It	1
SAmEng	1
NZe	5

Додаток 13

Додаток 14

GenAm	85
AmReg	1
AAVE	10
RP	13
BrReg	21
Foreign	35
Всього	165

Додаток 15

Акцент – гендер

Акцент	M	F	N/D
GenAm	25	21	39
AmReg	-	-	1
AAVE	1	-	9
RP	10	3	-
BrReg	15	6	-
Foreign	25	6	4

Додаток 16

Акцент – вік

Акцент	C	A	E	N/D
GenAm	10	51	8	16
AmReg	-	1	-	-
AAVE	-	9	1	-
RP	-	5	8	-
BrReg	3	26	2	-
Foreign	-	20	12	1

Додаток 17

Акцент – етнічна належність

Акцент	e	n	N/D
GenAm	4	41	39
AmReg	-	-	1
AAVE	-	1	9
RP	-	13	-
BrReg	-	19	2
Foreign	16	14	5

Додаток 18

Акцент – рівень софістикації

Акцент	↑	—	↓	N/D
GenAm	23	28	27	1
AmReg	-	-	1	-
AAVE	2	3	5	-
RP	6	5	2	-

BrReg	1	6	12	-
Foreign	5	16	14	-

Додаток 19

Акцент – роль

Акцент	+	=	-
GenAm	51	20	6
AmReg	-	-	1
AAVE	4	1	5
RP	1	4	8
BrReg	1	9	7
Foreign	4	21	10

SUMMARY

The work is devoted to the research of usage of English accents in animated films of XXI century.

Relevance of research. The animated films are becoming an increasingly popular and powerful entertainment for everyone. The current generation of people are active film fans, and therefore, today the animated films are watched all over the world. However, any film can't exist without the characters and many people believe only technical side of building characters is important. But there is another substantial component and that is an accent. It's well-known there are many instruments to represent personal qualities and character's nature, but an accent also plays an important role.

The purpose of this work is to study the usage of English accents in animated films;

The following **tasks** were performed to achieve this goal:

- to describe the concept and essence of the accent;
- to review ranked animated films of the XXI century;
- to define linguistic and non-linguistic variables;
- to identify the English accents used in animated films;
- to systematize the data collected.

The subject of the research is usage of accents.

The object of the research is characters of animated films selected.

The specifics of the work involves the integrated application of the following **methods**: method of analysis, comparative method, hermeneutic and descriptive method.

Accents as well as pronunciation play an important role in building of the characters, they are also carefully thought out in order to accurately reflect the features of the characters. In addition, it was found that animated films play an important role in the modern world and their relevance is not diminishing.

The results of the study of the most important pair of variables - accent-role, revealed the following results:

- 85% of supporters have standard accents.
- 44% of neutral characters have standard accents;
- 62% of bad characters have non-standard accents.

Thus, the general American accent is again the most prestigious accent and common among the "good characters", at the same time, foreign accents have an unfavorable position because they are characterized by prevalence among the "bad" characters.

The scientific novelty of the work lies in the study of the tendency of usage accents in animated films.

Work structure. The study consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references, a list of filmography and appendices.

